

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ПОКРАЈИНСКИ ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ

ИЗВЕШТАЈ О СПРОВОЂЕЊУ ПРОГРАМА ЗАШТИТЕ ПРИРОДНИХ ДОБАРА ЗА 2014. ГОДИНУ

Нови Сад, јануар 2015.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ПОКРАЈИНСКИ ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ

**ИЗВЕШТАЈ О СПРОВОЂЕЊУ
ПРОГРАМА ЗАШТИТЕ ПРИРОДНИХ ДОБАРА
ЗА 2014. ГОДИНУ**

Директор:

др Биљана Пањковић

Нови Сад, јануар 2015.

САДРЖАЈ

УВОД	1
ЗАШТИТА ПРИРОДЕ	2
1. ЗАШТИТА ПРИРОДНИХ ДОБАРА	5
1.1. СТУДИЈЕ ЗАШТИТЕ	6
1.1.1. НОВА ЗАШТИЋЕНА ПОДРУЧЈА	6
1.1.2. РЕВИЗИЈЕ	8
1.2. ВАЛОРИЗАЦИЈА ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ	9
1.3. УЧЕШЋЕ У ПРОЦЕСУ ПРОГЛАШЕЊА, СТРУЧНИ НАДЗОР И САРАДЊА СА УПРАВЉАЧИМА ПРИРОДНИХ ДОБАРА	10
1.3.1. УЧЕШЋЕ У ПРОЦЕСУ ПРОГЛАШЕЊА ЗАШТИЋЕНИХ ПРИРОДНИХ ДОБАРА	10
1.3.2. СТРУЧНИ НАДЗОР, КОНТРОЛА СТАЊА И СПРОВОЂЕЊА МЕРА ЗАШТИТЕ У ПРИРОДНИМ ДОБРИМА И СТРУЧНА ПОМОЋ УПРАВЉАЧИМА ЗАШТИЋЕНИХ ПРИРОДНИХ ДОБАРА	11
1.4. ГЕОНАСЛЕЂЕ	18
1.5. РЕГИСТАР ЗАШТИЋЕНИХ ПРИРОДНИХ ДОБАРА	18
1.6. ОЧУВАЊЕ И УНАПРЕЂЕЊЕ ВРСТА И СТАНИШТА	18
1.6.1. ЗАШТИТА И МОНИТОРИНГ СТРОГО ЗАШТИЋЕНИХ ВРСТА И УГРОЖЕНИХ ТИПОВА СТАНИШТА	18
1.6.2. ПРЕУЗИМАЊЕ И ЗБРИЊАВАЊЕ СТРОГО ЗАШТИЋЕНИХ ВРСТА ЖИВОТИЊА	24
1.6.3. КОНТРОЛА ПРИМЕНЕ АКАТА О ЗАШТИТИ СТРОГО ЗАШТИЋЕНИХ ВРСТА, САРАДЊА СА ИНСПЕКЦИЈОМ	24
1.6.4. СТРУЧНО И ТЕХНИЧКО УЧЕШЋЕ У АКЦИЈАМА У ОРГАНИЗАЦИЈИ ДРУГИХ ИНСТИТУЦИЈА И УДРУЖЕЊА ГРАЂАНА	25
1.6.5. ЕКОЛОШКА МРЕЖА	26
1.6.6. КАРТИРАЊЕ И ПОПУЊАВАЊЕ РЕГИСТРА ИНВАЗИВНИХ ВРСТА БИЉАКА И ЖИВОТИЊА СА ПРЕДУЗИМАЊЕМ МЕРА ЊИХОВОГ СУЗБИЈАЊА, ПОСЕБНО НА ЗАШТИЋЕНИМ ПОДРУЧЈИМА; ...	26
1.6.7. КОНТРОЛА КОРИШЋЕЊА И ПРОМЕТА ДИВЉЕ ФЛОРЕ И ФАУНЕ	27
1.7. УСЛОВИ, МИШЉЕЊА И ПЛАНСКА ДОКУМЕНТАЦИЈА	27
1.7.1. ИЗДАВАЊЕ УСЛОВА И МИШЉЕЊА	27
1.7.2. ПРОСТОРНО ПЛАНСКА ДОКУМЕНТАЦИЈА	28
1.8. САРАДЊА СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ СТРАНАМА У ЦИЉУ УСКЛАЂИВАЊА АКТИВНОСТИ СА ПОТРЕБАМА ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ	29
1.9. ПРОЈЕКТНА АКТИВНОСТ	31
2. МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА	32
2.1. САРАДЊА СА СВЕТСКОМ УНИЈОМ ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ (IUCN) И СВЕТСКИМ ФОНДОМ ЗА ПРИРОДУ (WWF)	32
2.2. АКТИВНОСТИ НА СПРОВОЂЕЊУ РАМСАРСКЕ КОНВЕНЦИЈЕ	33
2.3. ОСТАЛИ АСПЕКТИ МЕЂУНАРОДНЕ САРАДЊЕ	34

3. ПРОМОТИВНО-ЕДУКАТИВНА ДЕЛАТНОСТ	36
3.1. ЕДУКАТИВНА АКТИВНОСТ	36
3.1.1. ЕДУКАЦИЈА У ИЗЛОЖБЕНОМ ПРОСТОРУ ЗАВОДА	36
3.1.2. ОБЕЛЕЖАВАЊЕ ЕКОЛОШКИ ВАЖНИХ ДАТУМА	36
3.1.3. ПРЕДАВАЊА И ПРЕЗЕНТАЦИЈЕ	37
3.1.4. ЕДУКАЦИЈА ГРАЂАНСТВА	39
3.1.5. ПРИКУПЉАЊЕ И ОБРАДА МАТЕРИЈАЛА ЗА ПРИРОДЊАЧКЕ ЗБИРКЕ	41
3.2. ПРОМОТИВНА АКТИВНОСТ	41
3.2.1. ИЗЛОЖБЕНИ ПРОСТОР ЗАВОДА	41
3.2.2. САЈМОВИ И МАНИФЕСТАЦИЈЕ.....	42
3.2.3. НАСТУПИ У МЕДИЈИМА.....	43
3.2.4. ФИЛМСКА ПРОДУКЦИЈА	46
3.2.5. ОРГАНИЗАЦИЈА ПРЕДАВАЊА И ПРЕЗЕНТАЦИЈА У ЗАВОДУ	47
4. ПРОГРАМИ УСАВРШАВАЊА КАДРОВА ЗАВОДА.....	49
4.1. ОБЈАВЉЕНИ РАДОВИ. УЧЕШЋЕ НА ДОМАЋИМ И МЕЂУНАРОДНИМ СКУПОВИМА И РАДИОНИЦИМА	49
4.1.1. РАДОВИ	49
4.1.2. СКУПОВИ, РАДИОНИЦЕ И СЕМИНАРИ	49
4.2. УЧЕШЋЕ НА ПРОГРАМИМА ОБУКЕ	50
5. ИНФОРМАЦИОНИ СИСТЕМ	52
6. ПРАВНИ ПОСЛОВИ.....	54
7. ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈ	56

УВОД

Покрајински завод за заштиту природе (у даљем тексту: Завод) је стручна установа која обавља послове заштите природе и природних добара која се целом или већим делом своје површине налазе на територији Аутономне покрајине Војводине.

Завод послује као установа, у складу са прописима о јавним службама, а обавља послове заштите природе утврђене Законом о заштити природе („Службени гласник РС“ број 36/2009, 88/2010, 91/2010), Покрајинском скупштинском одлуком о оснивању Покрајинског завода за заштиту природе (Покрајинска скупштинска одлука о оснивању Покрајинског завода за заштиту природе, "Службени лист АПВ", број 2/2010) и Статутом Покрајинског завода за заштиту природе („Службени лист АПВ", број 9/2010).

Брига о природи и природним вредностима на подручју АП Војводине основни је задатак и законска обавеза Покрајинског завода за заштиту природе, стручне покрајинске институције, која прикупља и обрађује податаке о природи и природним вредностима, прати стање и оцењује очуваност природе и степен угрожености објеката геонаслеђа, дивљих врста и њихових станишта, станишних типова, екосистема, еколошки значајних подручја, заштићених подручја, еколошких коридора, еколошке мреже и предела, израђује студије заштите којима се утврђују вредности подручја предложених за заштиту и начин управљања тим подручјима; ради на изради предлога акта о заштити, издаје услове за радове на заштићеним природним добрима, издаје мишљење на план управљања заштићеног подручја; врши стручни надзор на заштићеним природним добрима са предлогом мера, пружа стручну помоћ управљачима заштићених природних добара, органима локалне самоуправе, удружењима грађана, групама грађана и појединцима на заштити природе, предела и природних добара; утврђује услове и мере заштите природе и природних вредности у поступку израде и спровођења просторних и урбанистичких планова, пројектне документације, основа програма и стратегија у свим делатностима које утичу на природу; обавља стручне послова у поступку израде оцене прихватљивости радова и активности у природи, припрема и спровођења пројеката и програма на заштићеном подручју; учествује у процени утицаја на животну средину у поступку реинтродукције и насељавања дивљих врста у слободну природу, учествује у поступку јавног увида ради проглашавања заштићених природних добара; организује и спроводи васпитно-образовне и промотивне активности у заштити природе пројектовањем и организовањем изложбених поставки, организује тематске расправе, семинаре, предавања, издаје публикације, учествује у спровођењу ратификованих међународних уговора о заштити природе; води регистр заштићених природних добара и других података од значаја за заштиту природе; врши инвентаризацију појединачних елемената геолошке, биолошке и предеоне разноврсности са анализама и извештајима о њиховом стању; води базу података у области заштите природе, обавештава јавност о природним вредностима, заштити природе, њеној угрожености, факторима и последицама угрожавања и др. Као члан Међународне уније за заштиту природе (IUCN), сарађује са бројним међународним организацијама.

ЗАШТИТА ПРИРОДЕ

Средњорочни програм заштите природних добара за период 2011. – 2020. Покрајинског завода за заштиту природе (број 02–133, од 28. 1. 2011.) израђен је 2011. године. Сагласност на Средњорочни програм дала је Скупштина Аутономне покрајине Војводине (Одлука о давању сагласности на Средњорочни програм заштите природних добара Покрајинског завода за заштиту природе за период 2011. – 2020. број 023-2/11 од 5. 04. 2011.), као и Влада Републике Србије (Решење о давању сагласности на Средњорочни програм заштите природних добара Покрајинског завода за заштиту природе за период 2011. – 2020. број 353-5627/2011, од 14.07.2011. „Сл. Гласник РС“, 54/2011).

Полазећи од Средњорочног програма заштите природних добара за период 2011. - 2020. урађен је Програм заштите природних добара за 2014. годину, који је добио сагласност Владе АП Војводине (Решење о давању сагласности на Програм заштите природних добара Покрајинског завода за заштиту природе за 2014. годину, број: 02-2112/9 од 22. јануара 2014.).

Програм заштите природних добара уједно представља и програм рада Покрајинског завода за заштиту природе.

Програмом за 2014. годину одређени су дугорочни и краткорочни циљеви заштите природе. У АП Војводини под заштитом природе налази се 14,51% територије (заштићена подручја и еколошка мрежа).

Током 2014. године Покрајински завод за заштиту природе остварио је циљеве кроз следеће активности:

Дугорочни циљеви:

1. Студијама заштите, као стручно-документационим основама за доношење аката о заштити, израђеним 2014. стекли су се услови за повећање површине под заштитом у АП Војводини за 21.248,447 ha.
2. Одређена је основна национална еколошка мрежа у АПВ. Поред еколошки значајних подручја, исказани су еколошки коридори од међународног, регионалног и локалног значаја, као основа за успостављање функционалне еколошке мреже. Издвојена су 643 полигона (станишта), укупне површине 168.653 ha, односно 7,84% површине АП Војводине.
3. Спровођене су активности на мониторингу и заштити строго заштићених врста, који се одвија у континуитету од 2003. године.
4. У оквиру промотивно - едукативне делатности, кроз предавања, промоције, јавне расправе, научне радове, публикације, сајмове, програме обуке и наступе у медијима, ширена је свест о потребама заштите природе.

Краткорочни циљеви:

1. Вршена су теренска истраживања на валоризацији природних вредности **12** просторних целина, од којих је **9** нових подручја у циљу успостављања просторне заштите (Парк природе „Босутске шуме“,

Парк природе „Слатине у долини реке Златице“, Лесни одсеци и аде код Сланкамена, Слатине Бачке, Заштићено станиште „Велики римски шанац“, Споменик природе „Два стабла тисе (*Taxus baccata* L.) на салашу код Новог Орахова“, СП „Стабло пауловније (*Paulownia tomentosa* Thunb.) на Гладношу“, СП „Стабло пољског бреста (*Ulmus minor*) код Торка“ и „СП Стабло црвенолисне букве у Омољици“ и **3** ревизије заштићених подручја (СРП «Селевењске пустаре», СП «Каменички парк» и ПС «Парк у Хоргошу»).

2. Завршена је валоризација природних вредности **8** подручја планираних за успостављање заштите: (Парк природе „Босутске шуме“, Парк природе „Слатине у долини реке Златице“, Заштићено станиште „Велики римски шанац“, Споменик природе „Каменички парк“, Споменик природе „Два стабла тисе (*Taxus baccata* L.) на салашу код Новог Орахова“, СП „Стабло пауловније (*Paulownia tomentosa* Thunb.) на Гладношу“, СП „Стабло пољског бреста (*Ulmus minor*) код Торка и „СП Стабло црвенолисне букве у Омољици“.
3. Ревизијом заштићеног подручја Природни споменик «Парк у Хоргошу» утврђена је потреба за доношењем акта о престанку заштите.
4. По захтеву Општине Бачка Топола, просторна целина Зобнатичког језера издвојена је из целине подручја предложеног за заштиту као Предео изузетних одлика „Лесне долине Криваје“, да би се на њој успоставило заштићено подручје Парк природе „Зобнатица“.
5. Настављена су или започета вишегодишња теренска истраживања на валоризацији и ревизији природних вредности подручја: СРП „Селевењске пустаре“, Слатине Бачке, Лесни одсеци и аде код Сланкамена.
6. Реализовано је **40** стручних надзора у заштићеним подручјима.
7. Пружана је редовна стручна помоћ управљачима **35** заштићених подручја у Војводини.
8. По посебним пројектима спровођене су активности на мониторингу и заштити **15** строго заштићених врста или група врста.
9. Настављен је рад на успостављању Еколошке мреже у АПВ као дела Националне Еколошке мреже. Прикупљани су подаци на стаништима заштићених и строго заштићених врста и идентификацији нових просторних целина. До сада су издвојена **643** полигона унутар еколошке мреже, од којих је извршена идентификација граница станишта по катастру за **42** полигона. Вршено је прикупљање података на регистрованим стаништима заштићених и строго заштићених врста за потребе ажурирања Еколошке мреже. Идентификација локалних еколошких коридора, као и издвајање елемената еколошке мреже на катастарским подлогама одвијали су се на просторним целинама, обухваћених у поступку израде просторних планова.
10. Узето је учешће у изради Закона о националним парковима, предлога аката о заштити ПП „Русанда“ и ПИО „Караш – Нера“, као и учешће у јавним расправама Одлуке о проглашењу Парка природе „Поњавица“, Уредбе о проглашењу Специјалног резервата природе "Ритови доњег Потисја", Покрајинске уредбе о проглашењу Парка природе "Мртваје

горњег Потисја" и Покрајинске уредбе о проглашењу Парка природе „Јегричка“.

11. Настављена је обрада картографских података у ГИС, као и ажурирање базе података Информационог система Завода (ИС).
12. Издато је **784** услова и **546** мишљења на просторно планску и пројектно-техничку документацију, као и друге радове и активности, са циљем очувања и унапређења геолошке, биолошке и предеоне разнорврсности.
13. Одржано је **19** предавања, објављено **8** научних радова и реализовано **68** наступа у медијима.

1. ЗАШТИТА ПРИРОДНИХ ДОБАРА

Заштита природе и природних добара, као основна делатност Завода, обухвата истраживање природних и предеоних одлика, анализу и вредновање појава, процеса, објеката, подручја, ресурса и амбијенталних целина, њихову валоризацију и израду студија заштите, као основу за успостављање законске заштите природних вредности. Послови заштите природе спроводе се и кроз стручни надзор и помоћ управљачима, дефинисање, усмеравање и спровођење мера активне заштите у заштићеним подручјима или саставним деловима еколошке мреже, као и издавање услова и мишљења за активности у поступку израде просторно-планске и инвестиционо-техничке документације. Овако бројни и сложени послови захтевају учестало присуство стручњака на терену, без обзира о ком се сегменту делатности Завода ради.

Вршена су теренска истраживања на валоризацији природних вредности 12 просторних целина.

Завршена је валоризација природних вредности 8 подручја планираних за успостављање заштите:

1. Парк природе „Босутске шуме“ – обједињене су површине 7 Строгих резервата природе („Смогва“, „Варош“, „Винична“, „Рађеновци“, „Рашковица“, „Мајзецова башта“ и „Стара Вратична“), са околним храстовим шумским комплексом и влажним подручјима, под називом «Босутске шуме»
2. Парк природе „Слатине у долини реке Златице“,
3. Заштићено станиште „Велики римски шанац“,
4. Споменик природе „Каменички парк“ - ревизија,
5. Споменик природе „Два стабла тисе (*Taxus baccata* L.) на салашу код Новог Орахова“,
6. СП „Стабло пауловније (*Paulownia tomentosa* Thunb.) на Гладношу“,
7. СП „Стабло пољског бреста (*Ulmus minor*) код Торка“
8. СП „Стабло црвенолисне букве у Омољици“

Уз то, извршена је и ревизија Предела изузетних одлика „Лесне долине реке Криваје“ и по захтеву Општине Бачка Топола, просторна целина Зобнатичког језера издвојена је из целине ПИО „Лесне долине Криваје“, да би се заштитила као Парк природе „Зобнатица“. Такође, ревизијом заштићеног подручја ПС „Парк у Хоргошу, утврђено је да треба скинути заштиту са овог заштићеног подручја, будући да је старо, вредно дрвеће већином посечено, а сви елементи архитектуре парка уништени.

Настављена су или започета вишегодишња теренска истраживања на валоризацији природних вредности подручја за која се завршетак израде студија очекује у наредним годинама (2015. и 2016.): Слатине Бачке и Лесни одсеци и аде код Сланкамена.

Табела 1. Приказ површина природних добара за која су израђене студије заштите у 2014. години

Природно добро	Стара површина (ха)	Нова површина (ха)	Разлика (ха)
Парк природе „Босутске шуме	225,19	17.302,22	17.075,03
Парк природе „Слатине у долини реке Златице“	-	4075	4075-
Парк природе „Зобнатица“	30,00	533,69	503,69
Заштићено станиште „Велики римски шанац“	-	98,7	98,7-
Споменик природе „Каменички парк“ - ревизија	33,65	32,83	-0,84
СП „Два стабла тисе (<i>Taxus baccata</i> L.) код Новог Орахова“	-	0,036	0,036-
СП „Стабло пауловније (<i>Paulownia tomentosa</i>) на Гладношу“	-	0,038	0,038-
СП „Стабло пољског бреста (<i>Ulmus minor</i>) код Торка“	-	0,025	0,025-
СП „Стабло црвенолисне букве у Омољици“	-	0,458	0,458-
УКУПНО:			21 752,137 (- 503,69)= 21 248,447

Завршене су студије заштите, као стручне основе за стављање под заштиту додатних 21.752,137 ха. Будући да је Парк природе „Зобнатица“ посебно издвојен из предложеног ПИО „Лесне долине реке Криваје“, површина ПП „Зобнатица“ није поново рачуната, тако да на основу студија заштите завршених у 2014. години повећање износи 21.248,447 ха, што са површинама заштићених подручја и подручјима за чију заштиту су студије достављене до краја 2013.године (145.092,0037 ха), укупно чини око 166.340,4507 ха.

1.1. СТУДИЈЕ ЗАШТИТЕ

1.1.1. НОВА ЗАШТИЋЕНА ПОДРУЧЈА

1.1.1.1. Парк природе „Босутске шуме“

У периоду од 2012. до 2014. вршена је валоризација, у оквиру које је 7 Строгих резервата природе („Смогва“, „Варош“, „Винична“, „Рађеновци“, „Рашковица“, „Мајзецова башта“ и „Стара Вратична“), обједињено са околним храстовим шумским комплексом и влажним подручјима, под називом «Босутске шуме», у циљу успостављања јединственог заштићеног подручја – Парк природе „Босутске шуме“.

У периоду мај-јун 2014. излазак на терен је онемогућен услед акцидентног плављења Босутских шума и околних насеља.

Извршено је прикупљање података и израда прилога за Студију. Приликом анализе катастарских података утврђена су знатна неслагања у површинама и ознакама парцела приказаним на катастарским плановима, катастарских

општина обухваћених предлогом заштите, са званичним подацима преузетим са интернет сајта Републичког геодетског завода. У складу са Законом прописаним начином дефинисања граница заштићеног подручја, у сарадњи са катастарским службама општина, утврдиће се тачне границе парцела и њима прилагодити граница подручја предложеног за заштиту. По обављеним радњама, путем јавних презентација концепта заштите, режима и мера заштите, спровешће се додатно усаглашавање заштите подручја са заинтересованим странама и њихово укључење у поступак проглашења заштићеног подручја.

Рок за израду студије је услед горе наведених разлога померен са 31.12.2014. на 30.04.2015.

Предлог површине: 17.302,22 ha

1.1.1.2. Парк природе „Слатине у долини реке Златице“

Током 2014. године је завршена валоризација ПП „Слатине у долини реке Златице“ на простору северног Баната. Извршено је прикупљање података и писање прилога за Студију.

У наредном периоду је потребно спровести поступак усаглашавања заштите подручја са заинтересованим странама, путем јавних презентација концепта заштите, режима и мера заштите и укључења заинтересованих страна у поступак доношења и спровођења акта о заштити.

Рок за израду студије је померен са 31.12.2014. на 31.03.2015.

Предлог површине: 4.075 ha

1.1.1.3. Заштићено станиште „Велики римски шанац“

Током 2014. године је завршена валоризација Великог римског шанца. Извршено је прикупљање података и писање прилога за Студију.

У наредном периоду потребно је спровести поступак усаглашавања заштите подручја са заинтересованим странама, путем јавних презентација концепта заштите, режима и мера заштите и укључења заинтересованих страна у поступак доношења и спровођења акта о заштити.

Рок за израду студије је померен са 31.12.2014. на 31.03.2015.

Предлог површине: 98,7 ha

1.1.1.4. Споменик природе „Два стабла тисе (*Taxus baccata* L.) на салашу код Новог Орахова“

Студија је завршена и достављена Скупштини општине Бачка Топола на даљу процедуру ради доношења акта о заштити.

Споменик природе «Два стабла тисе (*Taxus baccata* L.) на салашу код Новог Орахова» представљају вредна стабла очуваних примерака дендрофлоре импозантних димензија и добре виталности.

Површина: 358,6 m².

1.1.1.5. СП „Стабло пауловније (*Paulownia tomentosa* Thunb.) на Гладношу“

Студија је завршена и достављена Скупштини општине Инђија на даљу процедуру ради доношења акта о заштити.

Споменик природе «Стабло пауловније (*Paulownia tomentosa* Thunb.) на Гладношу представља несвакидашњи очувани примерак ове егзотичне врсте на нашим просторима.

Површина: 379,94 m².

1.1.1.6. СП „Стабло пољског бреста (*Ulmus minor*) код Торка“

Студија завршена и достављена Скупштини општине Житиште на даљу процедуру ради доношења акта о заштити.

Споменик природе «Стабло пољског бреста (*Ulmus minor*) код Торка». представља вредно солитарно стабло очуваног двестогодишњег примерка врсте, импозантних димензија и добре виталности.

Површина: 248 m².

1.1.1.7. СП „Стабло црвенолисне букве у Омољици“

Завршена студија и достављена градској управи града Панчева ради доношења акта о заштити.

Споменик природе «Стабло црвенолисне букве у Омољици» је стабло које својим хабитусом и декоративношћу доминира у центру насеља Омољица. Укупна површина: 4.579 m²

1.1.2. РЕВИЗИЈЕ

1.1.2.1. СРП „Селевењске пустаре“

У периоду мај-јун излазак на терен је онемогућен због обилних падавина. Да би се прикупили неопходни подаци о природним вредностима за валоризацију, рок за израду студије померен је на 30.06.2015. Постоји потреба за провером предложених граница проширења Резервата, на јужном делу, као и за додатна флористичка и фаунистичка истраживања на слатинама.

1.1.2.2. ПП „Зобнатица“

Ревизија регионалног парка „Зобнатица“ започета је 2004. године, да би се до 2013. године наведено подручје укључило у предложено заштићено подручје Предео изузетних одлика „Лесне долине Криваје“. По захтеву Општине Бачка Топола из 2014. године, просторна целина Зобнатичког језера издвојена је из целине ПИО „Лесне долине Криваје“, да би се заштитила као Парк природе „Зобнатица“. Израда нове Студије заштите за ово подручје је започета у другој половини 2014. године.

Површина ће се знатно повећати у односу на ону проглашену актом 1976. године (са 30 ha на око 534 ha), проширењем граница заштите на вештачко језеро и приобалне остатке степске вегетације.

Завршетак студије ПП „Зобнатица“ - до краја марта 2015. године.

1.1.2.3. СП „Каменички парк“

Урађена је ревизија заштите и усклађивање студије са Законом о заштити природе.

Доставиће се Скупштини Града Новог Сада ради доношења акта о заштити. Каменички парк је један од најстаријих и просторно највећих паркова у Војводини, изворно решен у енглеском стилу уз задржавање природних елемената предела (аутохтоних шума, водених површина и специфичне морфологије терена).

Укупна површина: 32 ха 83 а 09 м². Површина је мања у односу на ону проглашену актом 2008. године (33 ха 65 а и 15 м²). Граница заштите се није мењала, него је разлика последица утврђених промена у катастру непокретности.

Заштитна зона обухвата површину од 10 ха 02 а 40 м² и не разликује се у односу на површину из 2008. године.

1.1.2.4. ПС „Парк у Хоргошу“

Након извршене ревизије, утврђено је да треба скинути заштиту са овог заштићеног подручја, будући да је старо, вредно дрвеће већином посечено, а сви елементи архитектуре парка уништени. Предлог за скидање заштите биће упућен Скупштини општине Кањижа.

1.2. ВАЛОРИЗАЦИЈА ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ

1.2.1. „Слатине Бачке“

Обављена је валоризација природних вредности на слатинама у околини насеља Светозар Милетић, Ранчево и Билић. Због невремена и великих падавина, станишта су до јесени била под водом, због чега је стање на слатинама било изузетно измењено, са неповољним условима за валоризацију природних вредности.

Рад на валоризацији се наставља током 2015. године.

Рок за израду прве у низу студија заштите: почетком 2016. године.

Рок за завршетак целокупне валоризације: крајем 2019. године.

1.2.2. Лесни одсеци и аде код Сланкамена

У поступку валоризације дунавских ада и лесних одсека код Старог Сланкамена обављено је 5 излазака на терен (март, јун, јул, септембар и октобар). Издвојене су најважније просторне целине, које ће бити детаљније валоризоване у првој половини 2015. године. Услед високих водостаја Дунава од маја до септембра, одређени делови терена, поготово аде, били су неприступачни.

Рад на валоризацији се наставља током 2015. године, када је планиран завршетак истраживања.

Израда студије планира се до краја 2015.

1.2.3. ПИО „Лесне долине реке Криваје“

Студија заштите ПИО „Лесне долине Криваје“ израђена је 2013. године. По захтеву Општине Бачка Топола из 2014. године, просторна целина Зобнатичког језера издвојена је из целине предложеног ПИО „Лесне долине Криваје“, да би се заштитила као Парк природе „Зобнатица“. Промена

површине и карактера заштићених целина Бачког лесног платоа изискује потребу измене Студије заштите ПИО „Лесне долине Криваје“.

Студија заштите ПИО „Лесне долине Криваје“ биће достављена Влади Аутономне Покрајине.

Завршетак студије ПИО „Лесне долине Криваје“, до краја јула 2015. године.

1.3. УЧЕШЋЕ У ПРОЦЕСУ ПРОГЛАШЕЊА, СТРУЧНИ НАДЗОР И САРАДЊА СА УПРАВЉАЧИМА ПРИРОДНИХ ДОБАРА

1.3.1 УЧЕШЋЕ У ПРОЦЕСУ ПРОГЛАШЕЊА ЗАШТИЋЕНИХ ПРИРОДНИХ ДОБАРА

На основу члана 43. Закона о заштиту природе, предлагач акта обезбеђује јавни увид и организује јавну расправу о предлогу акта о проглашењу подручја и стручној основи – студији о заштити. Било да је предлагач акта надлежно Министарство, надлежни Покрајински секретаријат или орган локалне самоуправе, Завод учествује у овом процесу представљајући студије заштите, као и у јавној расправи. Услед већег обима послова и укључивања у активности на овом плану, у односу на претходне године (2011 – 2013), у овогодишњем извештају је додато ово ново поглавље, које обрађује наведене активности.

Јавна расправа: Парк природе „Поњавица“ - у Панчеву је 29. јануара 2014. године одржана јавна расправа о предлогу Одлуке о проглашењу заштићеног подручја и Студије заштите Парка природе „Поњавица“.

Јавна расправа: СРП „Ритови доњег Потисја“ – У Зрењанину је 08. маја 2014. године одржана јавна расправа о предлогу Уредбе о проглашењу заштићеног подручја и Студије заштите Специјалног резервата природе "Ритови доњег Потисја".

Јавна расправа: Нацрт закона о националним парковима – одржана у Београду, 01. октобра 2014. као и у Сремској Каменици, 13.10.2014. где је представљена студија заштите Националног парка „Фрушка гора“.

Јавна расправа ПП „Бегечка јама“ – након обављене ревизије природних вредности и израђене студије заштите ПП „Бегечка јама“ одржана је одржана јавна расправа у Новом Саду, 22. октобра 2014. и разматран је предлог нове Одлуке о проглашењу ПП „Бегечка јама“.

Јавна расправа: СП „Стабло пољског бреста (*Ulmus minor*) код места Торак (Општина Житиште) одржана је у Житишту 26. новембра 2014. године. Акт о заштити доноси Скупштина општине Житиште.

Јавна расправа: ПП „Мртваје горњег Потисја“ – У Кањижи је 28. новембра 2014. године одржана јавна расправа о предлогу Покрајинске уредбе о проглашењу заштићеног подручја и Студије заштите Парка природе "Мртваје горњег Потисја".

Јавна расправа: Парк природе „Јегричка“ - у Жабљу је 16. децембра 2014. године одржана јавна расправа о предлогу Покрајинске уредбе о проглашењу заштићеног подручја и Студије заштите Парка природе „Јегричка“.

1.3.2. СТРУЧНИ НАДЗОР, КОНТРОЛА СТАЊА И СПРОВОЂЕЊА МЕРА ЗАШТИТЕ У ПРИРОДНИМ ДОБРИМА И СТРУЧНА ПОМОЋ УПРАВЉАЧИМА ЗАШТИЋЕНИХ ПРИРОДНИХ ДОБАРА

У току 2014. године реализовано је 40 стручних надзора у заштићеним подручјима АП Војводине.

Стручни надзор је вршен и у заштићеним подручјима која су била погођена поплавама и елементарним непогодама у мају 2014. године. Угрожена заштићена подручја невременом и поплавама (мај 2014) су: Национални парк „Фрушка гора“, Специјални резерват природе „Обедска бара“, Специјални резерват природе „Засавица“, Заштићено станиште „Бара Трсковача“, као и 7 Строгих резервата природе у Босутско – моровићким шумама: „Смогва“, „Варош“, „Винична“, „Рађеновци“, „Рашковица“, „Мајзецова башта“ и „Стара Вратична“. Поплавама су обухваћена и подручја станишта строго заштићених врста и заштићених врста, према Уредби о еколошкој мрежи („Сл. Гласник РС“, 102/2010), као и станишта приоритетна за заштиту у Републици Србији, уз реку Саву, Босут и Студву. Цео простор храстових шума од насеља Јамена до насеља Моровић и Сремска Рача издвојен је као полигон унутар еколошке мреже - ШИД 10 Моровићке шуме. Подручје је било прекривено поплавним таласом, висине воденог стуба и до 6 м. Услед обилних падавина и поплавног таласа дошло је и до страдања строго заштићених врста нарочито сисара и птица (пропала легла орла крсташа у НП Фрушка гора, степског сокола, птица мочварица и др.).

Национални парк „Фрушка гора“

Укупно су обављена три стручна надзора, по питању ревитализације пашњака, рада на каменоломима, реинтродукције јелена (*Cervus elaphus*), као и спровођења рекреативних и промотивних активности.

Стручна сарадња са Управљачем остварена је по питању примене помоћних мера неге у обнови састојина аутохтоних врста дрвећа, рада хранилишта за птице грабљивице и управљања популацијом јелена.

Дана 28.05.2014. обиђено је подручје Националног парка „Фрушка гора“ ради утврђивања последица од временских непогода у НП „Фрушка гора“. Услед обилних падавина и олујних удара ветра у НП „Фрушка гора“ дошло је до значајних оштећења стабала са појавом извала и ветролома, шумског земљишта са појавом клизишта и одрона, како у шумама са великим нагибима у долинама потока и јаруга тако и на плакорним положајима гребенског дела Фрушке горе. Клизишта и одрони на саобраћајницама, шумским и противпожарним путевима, довели су до прекида и застоја саобраћаја, немогућности спровођења мера неге шума и заштите природних вредности, као и коришћења туристичко-рекреативних садржаја у Националном парку.

Појава извала, ветролома, клизишта и одрона уследила је у периоду и након обилних падавина са олујним ветром и појавом бујичних вода, највише током 14. и 15. маја 2014. године. За потребе израде извештаја о стању природних вредности Националног парка након наведених елементарних непогода, извршен је обилазак локалитета под режимом заштите I степена, а у којима се налазе долине потока бујичног карактера. Локалитети под режимом заштите I степена су најбољи показатељи стања природних вредности, с обзиром да у њима нема коришћења природних богатстава.

Обиђени су локалитети: Папратски до, Равне, Змајевац, Калин поток, Јаворнати до, долина Роковог потока, као и гнезда строго заштићене врсте, орла крсташа (*Aquila heliaca*). На целокупном простору Националног парка констатовано је да су непогодом више захваћени делови северних падина Фрушке горе, што се може повезати са облицима рељефа (већи нагиби и јаруге). Појава извала и ветролома уочена је и у плакорном делу главног била Фрушке горе, при чему су нарочито страдала стара стабла дивље трешње, дивље крушке и осталих врста значајних за исхрану живог света Националног парка. Евидентиране извале су најчешће групимичног карактера. У циљу спровођења Законом прописаних неопходних мера за обнову и заштиту природних и створених вредности, у Националном парку је потребно извршити санирање стања насталог услед елементарне непогоде. Имајући у виду да је за утврђивање штета на целокупном простору Националног парка потребно знатно више времена, приказ је дат на основу увида у стање методом случајног узорка, на површинама у режиму заштите I степена и подручјима у близини саобраћајница. Извештај је предан у надлежно министарство.

Специјални резерват природе „Пашњаци велике дропље“

Извршено је шест стручних надзора, поводом преоравања травних станишта, контроле популације предатора, пашарења и кошења. Обављена је и контрола спроведених мера санације и ревитализације, прописаних за смањење последица прошлогодишњег преоравања травних станишта и уређења вода.

Стручна помоћ у процесу управљања пружена је кроз учешће на скупку организованом са циљем дефинисања сарадње актуелног управљача, Л.У. „Перјаница“ и новооснованог Удружења за заштиту велике дропље. Стручна помоћ пружана је и на тему организације рада чуварске службе, контроле предатора и спровођења кошења као мере одрживог коришћења. Остварено је саветодавно учешће у спору који води надлежно Министарство, у вези са захтевом А.Д. Мокрин за надокнаду штете за некоришћење њива у Резервату, услед прописаних мера заштите.

СРП „Делиблатска пешчара“

Реализована су два стручна надзора. У подунавском делу Резервата вршена је контрола риболова и изградње викендица и молова. На локалитету „Корн“ праћени су ефекти редовне испаше и мера на уклањању глога, рад хранилишта за птице, као и популација текунице (*Spermophilus citellus*).

Сарадња са Управљачем и пружање стручне помоћи остварени су на тему начина и обухвата ревитализације степских станишта на локалитету „Корн“. Такође, дефинисане су мере за побољшање рада хранилишта за птице грабљивице. Стручни сарадници Завода учествовали су у изради Монографије Рамсарско подручје – „Лабудово окно“, у издању Покрајинског секретаријата за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине, чије је објављивање у плану почетком 2015.

СРП „Горње Подунавље“

Извршен је један стручни надзор у СРП «Горње Подунавље» у циљу провере бесправне градње у викенд-зони „Кенђија – Бајски канал“.

СРП „Слано копово“

Обављен је један стручни надзор са циљем праћења ефеката пројекта ревитализације водног режима и увида у инфраструктуру за посетиоце, коју развија Управљач.

СРП „Ковиљско – петроварадински рит“

Обављен је један стручни надзор на основу пријаве месне заједнице Ковиљ по питању активности које су пратиле изградњу моста над Дунавом, а током којих је прекинут природан ток снабдевања рита водом при већем водостају.

СРП „Царска бара“

Обављен је један стручни надзор на основу пријаве алијансе ЕПАР, о пуштању воде из рибњака „Ечка“ у Стари Бегеј.

Стручна помоћ Управљачу пружена је приликом израде дигиталне базе података о Резервату, Програма управљања рибарским подручјем за 2015. годину, као и у обављању редовних послова на заштити подручја и природних вредности.

СРП „Обедска бара“

Обављен је један стручно-инспекцијски надзор над спроведеним радовима и активностима на одржавању ревитализованих влажних ливада и пашњака (кошење) у Резервату.

Стручна помоћ Управљачу пружена је приликом постављања информативне табле о строго заштићеним врстама птица у Резервату.

Дана 29.05.2014. обилазак подручја Специјалног резервата природе „Обедска бара“, обавила је комисија за утврђивање последица од поплава. Услед обилних падавина (нарочито у периоду од 13. до 16. маја 2014. године) и наглог ударног поплавног таласа реке Саве, поплављене су велике површине у њеном сливу, међу којима је и заштићено подручје СРП „Обедска бара“. На основу увида на терену, вода је поплавила цело подручје, а у врху поплавног таласа, на водомерној летви код хотела „Обедска бара“, водостај је износио 536 см. Под водом су биле највише тачке у Резервату, Остојића башта у Купинским гредама и на Пландишту (код шљункаре према Сави), која су ретко била плављена и у периоду високих вода Саве. На целој површини потковице Обедске баре (600ha) били су видљиви врхови жбунова и групација барске иве. Након повлачења воде (око 1,5 m висине) уочени су, од муља и наноса посивели делови жбунова и групација иве, а исто тако се ове промене оцртавају и на стаблима дрвећа у шумама и културама ЕА топола, што указује на велики проценат муља и наноса које је Сава поплавом донела. Извршена је процена последица на Резерват и о томе је посебан извештај достављен Министарству пољопривреде и заштите животне средине.

СРП "Лудашко језеро"

Контрола ефеката спроведених мера активне заштите је извршена кроз два стручна надзора. Утврђено је да успешност сузбијања трске кошењем на влажним ливадама варира из године у годину, због чега постоји потреба да се повећа заинтересованост локалног становништва за ове активности.

Проверено је стање угроженог степског фрагмента на локалитету Хинга, као и стање зеленила и ливада у непосредној околини Визиторског центра.

Поводом израде ГП Хајдуково и са циљем решавања насталог конфликта у поступку усаглашавања интереса урбанизације северне обале код Хајдукова са циљевима заштите, извршено је снимање стања обалног појаса уз насеље. Резултати су пружили основу за изналажење решења са представницима локалне самоуправе и Завода за урбанизам.

СРП "Селевењске пустаре"

Стручни надзор реализован је на локалитетима где су суфинансиране активности на ревитализацији травних станишта, а извршен је у оквиру теренског рада на ревизији природних вредности заштићеног подручја.

СРП „Крађорђево“

Састанак са Управљачем и излазак на терен реализовани су пружањем стручне помоћи на утврђивању трасе будуће едукативне стазе, осматрачнице и информативних табли.

СРП „Засавица“

Извршена је процена последица мајских поплава на Специјални резерват природе „Засавица“ Услед обилних падавина (нарочито у периоду од 13. до 16. маја 2014. године) и наглог ударног поплавног таласа реке Саве, поплављене су велике површине у њеном сливу. Нагли пораст нивоа воде у СРП „Засавица“ и рекордан водостај забележен је у трећој декади маја. Констатовани ниво плављења у складу је са циљевима очувања природних вредности и одговара некадашњем стању и динамици плављења Засавице, забележеном крајем XIX века од стране браће Домбровски. Сличан ниво плављења (само мањег обима) забележен је 2010. године, у периоду картирања станишта и врста (у складу са NATURA 2000), за потребе израде Плана управљања СРП "Засавица. Том приликом је забележено богатство специјског и екосистемског диверзитета реке Засавице. Извештај је достављен Министарству пољопривреде и заштите животне средине.

СРП „Краљевац“

Управљачу је пружена стручна помоћ при спровођењу активности и мера заштите подручја, као и решавања проблема губитка заштићених рибљих врста и угрожавања тресетних острва на преливној грађевини на брани акумулације „Краљевац“.

СРП „Тителски брег“

Обављена су четири стручна надзора, поводом паљења северних падина Тителског брега под режимом заштите I степена, ревитализације степских површина, обележавања спољних граница Резерват и обнављања атарског пута по ободу платоа на спољним границама Резервата.

Путем теренских излазака, састанака и контаката са представницима Управљача, пружана је стручна помоћ на тему израде докумената неопходних за функционисање и рад Управљача и спровођење заштите

(План управљања заштићеним подручјем, Плана пашарења и др.), побољшања рада чуварске службе и односа са корисницима простора.

Како је у току израда Просторног плана подручја посебне намене СРП „Тителски брег“, одржан је низ састанака и теренских излазака са представницима ЈП Завод за урбанизам Војводине, како би се утврдиле границе подручја посебне намене и границе обухвата плана.

СРП „Окањ бара“

Обављен је један стручно-инспекцијски надзор са циљем увида у радова на обележавању спољне границе Резервата, као и граница режима заштите I и II степена.

Са управљачем једног од у најскорије време заштићених подручја остварена је сарадња приликом израде Програма управљања за 2014. годину и Одлуке о накнадама за коришћење заштићеног подручја.

Предео изузетних одлика „Вршачке планине“

Стручна помоћ Управљачу пружена је приликом планирања радова на уклањању бујичног наноса земље, смећа и грања на Гудуричком врху.

ПИО „Караш – Нера“ – у поступку заштите

Са удружењем грађана „Аурора“ из Беле Цркве настављена је сарадња на заустављању нелегалних сеча, као и противзаконитог хватања птица певачица на подручју које је у поступку заштите ПИО „Караш – Нера“.

Парк природе „Бегечка јама“

Управљачу је пружена стручна помоћ током израде планских докумената из области заштите природе и рибарства, као и за активности на изради Информативних табли и промотивног материјала (брошуре) о природним вредностима. Током 2014. године у сарадњи са управљачем и WWF-ом, рађено је на припреми предлога пројекта за међународни конкурс за финансирање пројекта за ревитализацију влажних станишта у сливном подручју Дунава.

Парк природе „Палић“

Један стручни надзор реализован је на источној обали, у оквиру припрема за израду ПДР обалног појаса, са циљем утврђивања капацитета простора и дефинисање могућности за коришћење појединих деоница мултифункционалног тампон појаса уз језеро.

Сарадња са Управљачем остварена је приликом процене могућности подизања заштитних појасева и ревитализације природних станишта уз обалу језера, као и евиденције стања степских фрагмената и влажних станишта обалног појаса.

Град Суботица је 2014. године приступио изради стратешког документа за унапређење и одрживо коришћење Палићког језера и његове околине. Поред издавања Услови заштите природе за израду ове тзв. Платформе, Завод је преко својих представника у радној групи, учествовао у израду овог документа. На основе платформе је започета израда нацрта Плана за унапређење еколошког статуса Палићког језера и његове околине. Од

активности предвиђених Платформом остварена је израда ПДР обалног појаса језера Палић (источни део), који уређује источни део мултифункционалног тампон-појаса око језера. На тај начин се формира јавна површина која, осим заштите језера, служи и за рекреацију и туризам. Такође је одржана обука о биопроизводњи за пољопривреднике чије парцеле се налазе унутар заштићених подручја.

ПП „Тиквара“

Сарадња са Управљачем одвијала се кроз стручну помоћ у изради информативних табли у Парку природе „Тиквара“, уређењу северне обале језера Тиквара и израду Програма управљања рибарским подручјем.

ПП „Јегричка“

Обављена су два стручна надзора, поводом измуљења дела корита Јегричке, као и радова на измуљивању у оквиру пројекта „Еколошко управљање водама у равничарским пределима“, IPA Програма прекограничне сарадње Мађарска – Србија.

Сарадња са Управљачем се одвијала кроз стручну помоћ у вези са радовима на уређењу едукативне стазе, израдом Програма управљања рибарским подручјем, израдом информативних књижица о Парку природе „Јегричка“, измуљивањем и уклањањем вегетације и озелењавањем обалног појаса након радова на измуљивању.

ПП „Стара Тиса“ код Бисерног острва.

Обављен је стручни надзор са циљем увида у стање рибљег фонда.

ПП „Бељанска бара“

Стручна помоћ Управљачу пружена је приликом одређивања локације за осматрачницу за посматрање птица, као и за припрему садржаја за публикацију о Парку природе „Бељанска бара“.

ПП „Русанда“

Обављено је шест стручних надзора у вези садње аутохтоних врста дрвећа, поправке насипа између Велике и Мале Русанде, геофизичких истраживања, узорковања седимената, постављања соларних панела и постављања понтона и пловних објеката.

Пружена је стручна помоћ Управљачу у проналажењу могућности за финансирање чуварске службе, као и у изради потребне документације (Годишњи програм управљања Парком природе „Русанда“ за 2014. годину, План управљања Парком природе „Русанда“ за период 2015-2024. године, предлога Правилника о унутрашњем реду и чуварској служби Парка природе „Русанда“ и предлога Одлуке о накнадама за коришћење заштићеног подручја Парк природе „Русанда“).

Заштићено станиште „Трсковача“

Пружана је помоћ управљачу у наставку спровођења пројекта ревитализације и санације барских станишта, у реализацији акције „Радни

дан за природу", изради Програма управљања рибарским подручјем и при спровођењу активности и мера заштите подручја.

Заштићено станиште „Мали вршачки рит“

Пружена је стручна помоћ управљачу у изради промотивно-информативних табли, које су постављене на улазима у заштићено подручје.

Регионални парк „Зобнатица“

По захтеву корисника и управљача подручја извршен је стручни надзор парка ради издавања услова за сечу сувих и боласних стабала као и за њихову замену новим садницама. Током стручног надзора је утврђено присуство 134 девитализованих стабала, што указује на нестручно одржавање дендрофлоре парка.

Стручни надзор обалног појаса језера, јужно од пута за Карађорђево реализован је ради провере проходности приобалних путева и интензитета коришћења обале од стране спортских риболоваца. Извршено је и снимање преораваних остатака степе од стране власника суседних њива.

Споменик природе „Каменички парк“

Извршен је стручни надзор у вези са недозвољеном градњом. Стручна помоћ управљачу пружена је приликом крчења подраста у Каменичком парку, у циљу очувања спрата жбуња.

СП „Дрворед платана у Сремској Митровици“

Обављен је један стручни надзор над радовима на орезивању, редукцији крошњи стабала и замени два стабла.

СП „Храст Зеке Буљубаше“

Обављен је један стручни надзор са циљем уклањања сувих грана.

СП „Дивља крушка код Свилојева“

Обављен је један стручни надзор са циљем увида у здравствено стање стабла.

СП „Стари храст код црпне станице у Куману“

Извршена су два стручна надзора са циљем давања предлога мера за санацију одломљене гране и контроле радова.

Природни споменик „Стари дрворед од мешовите састојине платана, липе, дивљег кестена и јавора“ у Оџацима

Пружена је стручна помоћ управљачу, прописивањем мере санације за свако појединачно стабло.

ПС „Парк у Бачкој Тополи“

Пружена је стручна помоћ управљачу приликом санације стабла храста лужњака.

1.4. ГЕОНАСЛЕЂЕ

Током 2014. године стручни сарадници Завода били су део Радне групе за израду Предлога Националне стратегије за очување и одрживо коришћење геодиверзитета, објекта геонаслеђа и формирање Националне мреже Геопаркова у Републици Србији, коју је основало тадашње Министарство просторног планирања, рударства и просторног планирања.

1.5. РЕГИСТАР ЗАШТИЋЕНИХ ПРИРОДНИХ ДОБАРА

Према Закону о заштити природе, Покрајински завод за заштиту природе води покрајински регистар заштићених природних добара (у даљем тексту: Регистар).

Послови вођења Регистра су обављани континуирано и подразумевали су редовно уношење нових и ажурирање постојећих података. Уносе се и ажурирају не само алфанумерички, него и просторни подаци. Ради боље систематизације података, постојећа база је проширена збирком електронских верзија студија заштите.

Регистар се водио у складу са Правилником о садржају и начину вођења регистра заштићених природних добара, ("Службени гласник РС", бр. 81/2010 од 5.11.2010. године) у облику електронске регистарске књиге (део информационог система Завода: „Архива решења“) на основу података из збирке исправа која се води у папирној форми. Уписивање података у Регистар вршило се на основу аката о стављању под заштиту, измена или допуна аката о заштити и аката о стављању ван снаге акта о заштити (брисању из евиденције заштићених природних добара).

1.6. ОЧУВАЊЕ И УНАПРЕЂЕЊЕ ВРСТА И СТАНИШТА

1.6.1. ЗАШТИТА И МОНИТОРИНГ СТРОГО ЗАШТИЋЕНИХ ВРСТА И УГРОЖЕНИХ ТИПОВА СТАНИШТА

Из ове области реализоване су теме које се односе на заштиту и праћење стања најугроженијих врста дивље флоре и фауне, њихових популација и станишта:

1. Јесењи зумбул (*Scilla autumnalis*)

Јесењи зумбул (*Scilla autumnalis* L.) је распрострањен на слатинама Бачке и Баната. Због специфичног водног режима заслањених станишта који је нарушен услед изградње мелиоративних канала, као и услед претеране испаше и гажења и атрактивности њених цветова, ова строго заштићена врста је данас ограничена на мали број локалитета у Подунављу и Банату. Током 2014. године евидентирана је и картирана субпопулација на новом локалитету у околини насеља Сајан.

2. Банатски божур (*Paeonia officinalis* subsp. *banatica*)

Спроведен је мониторинг стања критично угрожене популације банатског божура (*Paeonia officinalis* subsp. *banatica*) на једином локалитету у

Србији, Фламунди у СРП „Делиблатска пешчара“. Бројност популације је у протекле две деценије са једва око 40 вегетативних јединки (јувенила) повећана на просечно 60 до 80 јединки. У протеклим годинама, када су спроведене активне мере, са већим интервенцијама на уклањању жбуња, јављало се и преко 100 јединки. Успостављено је цветање и плодоношење, с тим да број репродуктивних јувенила варира, у односу на станишне услове. Након интензивних активних мера заштите, постигнут је максималан постотак репродукције (1/5 од укупног броја, око 20 јединки), а у критичним периодима, након бомбардовања 1999, обрастања жбунастих врста и обрушавања сувих стабала, репродукција је сведена на минимум (1-2).

Током 2014. године, у пресађеној и првој групи популације констатовано је да су јединке са потпуно поједеним листовима, због чега се мерење није могло обавити. Друга група се постепено опоравља после падања сувих стабала из 2010. године. Наредне 2011. године, евидентирано је 30 примерака у целој популацији. Уочен је и раст репродуктивне способности. У 2011. цветало је само три јединке, да би се број цветајућих јединки од тада постепено повећавао на 4 и 5, до 8 у 2014. Години. Од наведених 8 цветајућих јединки, 6 је било са добро формираним цветовима, а 2 пупољка нису ни отворена. Плодови су закржљали на нивоу разрастања плодишта, са јако закржљалим зачецима мешкова. Велике обимне кише и невреме током маја и јуна месеца утицале су на смањену виталност и репродуктивност популације. У даљем раду је потребно одредити врсту инсекта и особине ентомолошког напада и предузети његово уништавање, наставити са уклањањем непожељних врста, санитарном сечом у околном простору и након тога пресадити неколико јединки у храстову шуму на Вакарецу (Путниково).

3. Панчићев пелен (*Artemisia pancici*)

Критично угрожена врста Црвене књиге флоре Србије, са популацијом у нестајању. Од забележених седам микростаништа на Делиблатској пешчари, постоје подаци само за Фламунду, у деградованој храстовој шуми лужњака, степског лужњака, виргилијанског храста, цера, са пасдреном. У популацији су биле присутне само вегетативне јединке. Током 2003. године је први пут забележено десетак репродуктивних јединки у цвету и плоду. За потребе одржавања противпожарне линије, Управљач је 2011. године направио обилазницу пута и директно оштетио популацију. Популација се споро обнавља, тако да 2014. године није било ни једног вегетативног изданка. То упућује на обавезу чишћења преостале жбунасте вегетације и отварања простора, како би се врста обновила.

4. Пешчарска перуника (*Iris arenaria*)

У сарадњи са стручном службом Управљача завршена је процена бројности пешчарске перунике на подручју СРП „Селевењске пустаре“ и ПИО „Суботичка пешчара“. Обе субпопулације су угрожене, у Селевењској шуми ширењем инвазивних дрвенастих врста, а у Суботичким шумама развојем црног бора који је сађен на микростаништу перунике. Популација пешчарске перунике у СРП „Селевењске пустаре“ заузима рубне делове чистина, на којима делимично засенчење ублажава последице исушивања подручја. Ово стање указује на потребу побољшавања водног режима, првенствено ревизијом планова одводњавања подручја. Постојећи тренд опадања нивоа подземне воде може довести до изумирања локалне популације.

5. Слатинска паламида (*Cirsium brachycephalum*)

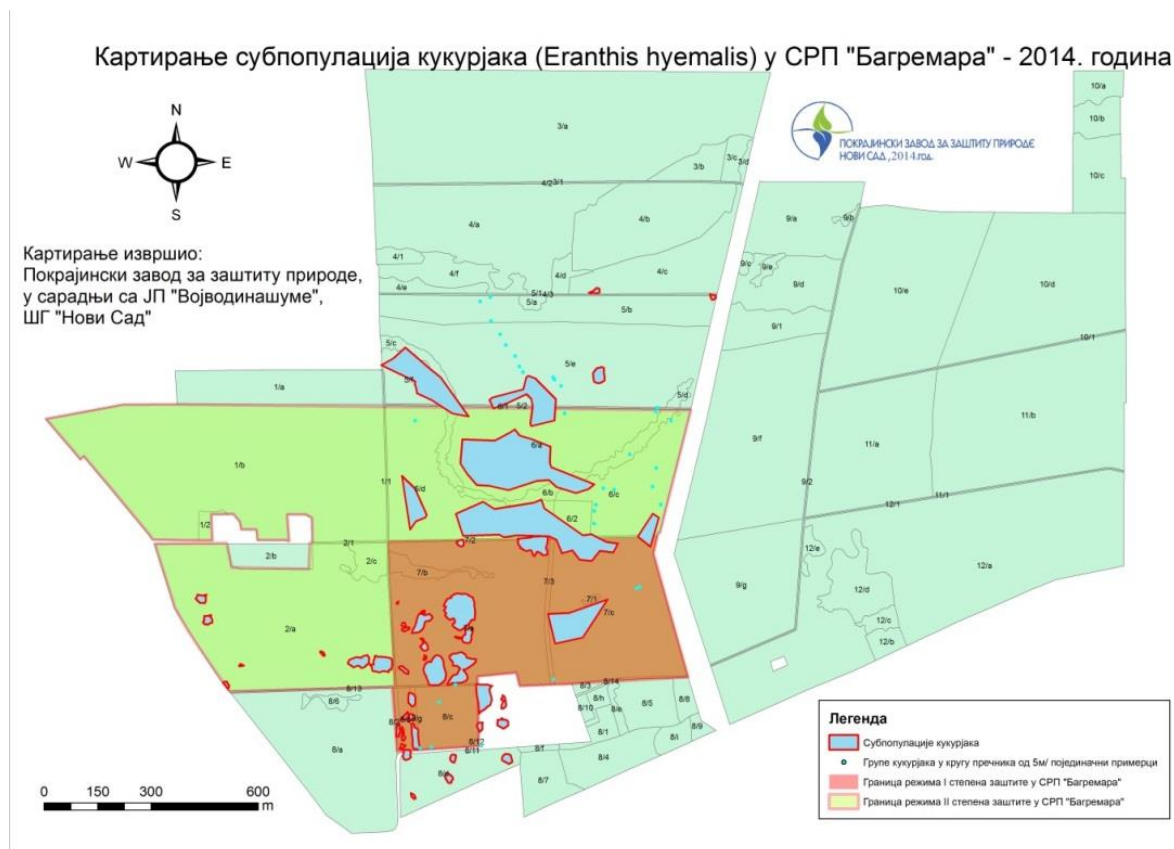
Слатинска паламида (*Cirsium brachycephalum*) је панонска ендемска врста карактеристична за слане мочваре и забарене депресије (тзв. копови). Распрострањена је углавном на подручју северног и средњег Потисја Бачке и Баната. Током 2014. године извршено је картирање јединки у оквиру депресија на слатинским комплексима у Банату, у околини села Јазова, и Иђоша, као и на слатинама северне Бачке, код Станишића и Риђице.

6. Пешчарски мразовац (*Colchicum arenaria*)

Подаци о стаништима пешчарског мразовца и о бројности цветајућих јединки су допуњени налазима стручне службе Управљача. Станишта у Селевењској шуми су угрожена ширењем инвазивног америчког копривића, а у мањој мери ширењем изданака багрема и киселог дрвета. Обрастање чистина од стране наведених врста угрожава 60% локалне субпопулације пешчарског мразовца. На подручју ПИО „Суботичка пешчара“ је потврђен раст бројности цветајућих јединки на локацијама на којима је претходних година извршено сузбијање инвазивних врста.

7. Кукурјак (*Erantia hyemalis*)

Картирање површина под кукурјаком обављено је у марту 2014. године, у СРП „Багремара, помоћу GPS уређаја, и одређени су просторни подаци. На основу података урађена је и карта распрострањења кукурјака у Резервату и једном делу заштитне зоне.

Карта: Субпопулација кукурјака (*Erantia hyemalis*) у СРП „Багремара“ – 2014.

Издвојено је 48 полигона, груписаних у три групе, као и 33 тачке на којима се јавља кукурјак, на површини промера 2,5 m. Картирали су стручни сарадници Покрајинског завода за заштиту природе и представници управљача ЈП „Војводинашуме“. Укупна површина на којој расте кукурјак износи 14,615958 ha. Исказано по групама:

Група кукурјака	Површина (m ²)
Прва група	109648,76
Друга група	11237,51
Трећа група	24628,82
Тачке са малим групама	644,49
Укупна површина под кукурјаком	146159,58

8. Панонски скакавац (*Acrida ungarica*)

Панонски скакавац је ендемит и насељава ливаде на песку и степска станишта. Слабо је прилагодљив на промене услова станишта, па поред фрагментације станишта, угрожавајуће факторе представљају и паљење вегетације, чиме се спаљују њихови развојни облици и уништавају биљке хранитељке. До сада је забележен на појединим очуваним степским и слатинским стаништима Војводине (Мали песак, околина Окањ баре и Русанде, Камараш, слатине уз Тамиш, Ботошки рит, лесне долине уз Кривају...). Током 2014. године панонски скакавац пронађен је у околини Капетанског рибњака, Римском шанцу и слатинама код насеља Падеј, Сајан, Иђош и Остојићево. Иако је ова врста присутна на готово свим очуваним степским и слатинским стаништима, поред успостављања заштите њених станишта, неопходно је обезбедити еколошке коридоре блиске природним стаништима како би се повезале одвојене популације.

9. Мргуда (*Umbra krameri*)

Током 2014. године рађена су истраживања на деловима основне и детаљне каналске мреже Хидросистема ДТД у Банату и Бачкој, које могу бити потенцијална станишта мргуде (*Umbra krameri*). Циљ ових истраживања је било утврђивање присуства ове врсте на тим стаништима. Извршен је електрориболов и узорковање мрежарским алатом, мередовом и сачмом. Присуство мргуде није утврђено. Обављен је и разговор са риболовцима, од којих такође нису прибављени подаци о присуству ове врсте на истраживаним подручјима.

На подручју СРП „Засавица“, на локалитету Бакрени Батар, где је претходних година поново пронађена мргуда, вршен је риболов апаратом за електрориболов и плетеним корпама. Током излова евидентиране су три јединке мргуде, што је мање у односу на протекли период. Ови налази упућују на закључак да је популација смањена услед изградње бране од стране дабра, тако да станиште више нема карактер мочваре и разлива, већ мањег језера.

Истраживањима ихтиолога Департмана за биологију и екологију ПМФ-а у Новом Саду, пронађена је мргуда на СРП „Краљевац“. Том приликом је евидентирано 28 јединки ове врсте. У питању је нови налаз мргуде у Србији, за коју су досад постојали подаци само са Засавице и канала код Бачког Моноштора.

10. Мониторинг заштићених и строго заштићених врста риба

Теренским истраживањима праћено је присуство строго заштићених и заштићених врста риба квалитативном анализом фауне риба, претежно у заштићеним подручјима, али и ван њих. Посебно значајни подаци добијени мониторингом односе се на Строго заштићене врсте лињака (*Tinca tinca*), златног караша (*Carassius carassius*), гавчицу (*Rhodeus sericeus*) и чикова (*Misgurnus fossilis*). Уз то, забележене су и заштићене врсте: деверика (*Abramis brama*), буцов (*Leuciscus aspius*), црноока деверика (*Ballerus sapa*), скобаљ (*Chondrostoma nasus*), шаран (*Cyprinus carpio*), јаз (*Leuciscus idus*), клен (*Squalius cephalus*), штука (*Esox lucius*), смуђ (*Sander lucioperca*), смуђ камењар (*Sander volgensis*), сом (*Silurus glanis*), греч (*Perca fluviatilis*) и вијун (*Cobitis taenia*).

11. Састав херпетофауне у еколошкој мрежи Војводине

Херпетофауну Војводине чини укупно 17 врста водоземаца (Amphibia) и 14 врста из класе гмизаваца (Reptilia). Циљ праћења састава херпетофауне је да се бележењем присутних врста и њиховог стања прати квалитет самих станишта, а по потреби да се одреде мере које ће унапредити стање станишта и смањити негативне утицаје. У току 2014. године састав херпетофауне је праћен на следећим локалитетима: Банатске слатине (околина Чоке, Јазова, Елемира, Кумана и Башаида), као и на Босутским шумама.

Констатована је већа бројност врста и јединки на неким слатинским локалитетима, у односу на прошлу годину, што се, у случају водоземаца, може објаснити повољнијим водним режимом ове године, односно у периоду када су обилажени ови локалитети. У Босутским шумама је констатовано присуство више врста, претежно из класе водоземаца. Посебно велика бројност забележена је и ове године за врсту црвенотрби мукач (*Bombina bombina*).

12. Бела рода (*Ciconia ciconia*)

Завод је био укључен у акцију Друштва за заштиту и проучавање птица Србије у реализацији Седмог Међународног цenzуса беле роде следећим активностима: припреми пописних формулара, формирању базе података са контактима потенцијалних бројача: организација цивилног друштва, ловачких и риболовачких организација, електродистрибутивних предузећа и представника ЈП „Поште Србије“. На подручју АП Војводине подаци су сакупљени у свим општинама. Укупно је пописано 900 парова беле роде.

13. Велика дропља (*Otis tarda*)

Велика дропља је глобално угрожена врста, чија се популација у Србији процењује на око 20 јединки. Праћење популације велике дропље (*Otis tarda*) вршено је у СРП „Пашњаци велике дропље“ и околини. Крајем зиме и почетком пролећа, већина јединки се задржавала на њивама у окружењу Резервата. Посебно забрињавајућа појава бележена у претходних пет година је смањен број мужјака. По овом питању није уочено побољшање. Шепурење мужјака у пратњи четири женке забележено је почетком априла на стаништима са ниском зељастом вегетацијом. Број гнездећих женки је процењен на 3-4. Током јесени су у високој вегетацији забележена два

младунца који су пратили женке. За разлику од претходне сезоне, нису бележена гнезда на њивама, већ су највероватније сва била на травним стаништима Резервата. С доласком хладнијих дана, женке и младе птице су се преместиле на традиционално зимовалиште, Вајлерку, и врло мало мењале позицију. Мужјаци су се у овом периоду кретали на ширем подручју и чешће мењали место, од граница Резервата до севера Баната.

14. Крсташ (*Aquila heliaca*)

Крсташ је глобално угрожена врста, чија се популација у Србији процењује на 3-5 гнездећих парова. Мониторинг је спровођен током целе године, претежно на најважнијем подручју, Фрушкој гори, али и на осталим локалитетима.

Праћењем два позната пара крсташа, на истоку и западу Фрушке горе, регистровано је њихово присуство на гнездећим територијама почетком репродуктивног периода. Међутим, у току касног пролећа оба гнезда била су напуштена и није било инкубације. Највероватнији узрок ове појаве су мајске временске непогоде, имајући у виду да је гнежђење ових парова и претходних сезона нарушавано обилним падавинама у пролеће. Наставак мониторинга био је усмерен на утврђивање да ли је осим пропадања легала дошло и до напуштања територија од стране одраслих птица. На основу налаза перја у шуми у широј околини гнезда, као и посматрања одраслих јединки током лета, јесени и зиме, утврђено је да су територијалне птице и даље присутне на овом терену.

Пар који се гнезди у северном Банату такође је био присутан на територији почетком репродуктивне сезоне, али касније није забележен, па се претпоставља да је и ово легло пропало услед лошег времена.

Због прошлогодишњих налаза одраслих птица на Ковиљском риту, током раног пролећа вршена је провера овог терена са циљем утврђивања евентуалног гнежђења. Детаљним прегледом терена нису уочени крсташи, што указује да Ковиљски рит (још) није гнездилиште ове врсте.

15. Текуница (*Spermophilus citellus*)

Текуница (*Spermophilus citellus*) представља ендемску врсту за подручје Европе. Према IUCN критеријумима налази се у категорији угрожености *рањива* (VU). Представља строго заштићену врсту у Србији (Правилник о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива ("Службени гласник РС", бр. 5/2010). Текуница је веома угрожена и рањива врста у Војводини. Настањује степе и слатине, станишта која се такође убрајају у најугроженије типове станишта код нас. Током истраживања Капетанског рита 2014. године, уочено је да се смањује број текуница на два локалитета истраживана 2013. године (пашњак код Зимоњића и источно од насеља Велебит). Обиласком терена утврђен је мањи број животиња у односу на претходну годину, што је вероватно последица кишног пролећног периода и дужег задржавања воде на земљишту. Вршена су и спорадичне провере популација текуница на степским пашњацима јужних падина Фрушке горе, као и на одабраним локалитетима на Делиблатској пешчари.

1.6.2. ПРЕУЗИМАЊЕ И ЗБРИЊАВАЊЕ СТРОГО ЗАШТИЋЕНИХ ВРСТА ЖИВОТИЊА

Током 2014. је у сарадњи са прихватилиштем за дивље животиње ЗОО врта Палић и Природњачким музејом, збринута **57** птица и један сисар. У питању су следеће врсте и број примерака: један шумски слепи мишић (*Pipistrellus nathusii*), једна жута чапља (*Ardeola ralloides*), две беле роде (*Ciconia ciconia*), два мишара (*Buteo buteo*), један кобац (*Accipiter nisus*), седам ветрушки (*Falco tinnunculus*), дванаест утина (*Asio otus*), пет ритских сова (*Asio flammeus*), два ћука (*Otus scops*), једна шумска сова (*Strix aluco*), један легањ (*Caprimulgus europaeus*), шест шумских шева (*Lullula arborea*), један кос (*Turdus merula*), шест црноглавих грмуша (*Sylvia atricapilla*), два чешљугара (*Carduelis carduelis*), једна зелентарка (*Carduelis chloris*), једна жутарица (*Serinus serinus*), три чишка (*Carduelis spinus*), две конопљарке (*Carduelis cannabina*) и једна црногрла стрнадица (*Emberiza cirrus*).

1.6.3. КОНТРОЛА ПРИМЕНЕ АКТА О ЗАШТИТИ СТРОГО ЗАШТИЋЕНИХ ВРСТА, САРАДЊА СА ИНСПЕКЦИЈОМ

Извршено је **16** стручно-инспекцијских надзора у вези са убијањем, заробљавањем, контролом промета и уништавањем станишта заштићених врста:

- Стручно-инспекцијски надзор у Панчеву на изложби ситних животиња (23. 2. 2014).
- Стручни надзор на станишту строго заштићених врста - еколошки значајном подручју „Потамишје“, у вези са пријавом преоравања пашњака - станишта строго заштићених врста из Боке (7. 3. 2014).
- Стручно-инспекцијски надзор у Свилојеву на основу пријаве у вези са угинућем три јединке строго заштићене врсте орла белорепана (*Haliaeetus albicilla*) (14. 3. 2014).
- Стручно-инспекцијски надзор у Свилојеву на основу пријаве у вези са угинућем јединке строго заштићене врсте орла белорепана (*Haliaeetus albicilla*) (29. 4. 2014).
- Стручни надзор у еколошки значајном подручју „Потамишје“, на подручју к.о. Неузина у вези са пријавом за угрожавање станишта строго заштићених врста пошумљавањем (8. 7. 2014).
- Стручно-инспекцијски надзор у Сенти код узгајивача соколова (24. 10. 2014).
- Стручно-инспекцијски надзор у Панчеву на изложби ситних животиња (26. 10. 2014).
- Стручно-инспекцијски надзор у Вршцу на изложби ситних животиња (28. 12. 2014).
- Стручно-инспекцијски надзор са Покрајинском инспекцијом заштите животне средине на два ловишта на рибањацима у Војводини. У оба случаја утврђен је незаконит одстрел строго заштићених врста, од чега на првом прегледу патке њорке (*Aythya nyroca*), шилкана (*Anas acuta*) и ћубасте патке (*Aythya fuligula*), а на другом шарене утве (*Tadorna tadorna*) и орла рибара (*Pandion haliaetus*).
- Стручно-инспекцијски надзор уз асистенцију Полиције обављен је у Белој Цркви и том приликом је од лица Ј.С. одузето и пуштено у

природу 23 јединке строго заштићених птица певачица, зимовке (*Pyrrhula pyrrhula*), чешљугара (*Carduelis carduelis*), жутарице (*Serinus serinus*), чишка (*Carduelis spinus*) и конопљарке (*Carduelis cannabina*).

- Инспекцијски и стручни надзор са циљем контроле примене CITES конвенције извршен је 5.3.2014. године код одгајивача у Бачком Петровцу.
- У току 2014. године обављена су 3 стручно-инспекцијска надзора везана за гмизавце: у вези захтева за држање игуана и змија, као и један у вези нелегалне трговине змијама *Lichanura trivirgata*, којом приликом је и одузето свих пет јединки поменуте врсте и однето у прихватилиште у Зоо врту Палић.
- Стручно-инспекцијски надзор у Бачкој Паланци, на основу пријаве у вези са угинућем јединке строго заштићене врсте орла белорепана (*Haliaeetus albicilla*) (новембар 2014).

1.6.4. СТРУЧНО И ТЕХНИЧКО УЧЕШЋЕ У АКЦИЈАМА У ОРГАНИЗАЦИЈИ ДРУГИХ ИНСТИТУЦИЈА И УДРУЖЕЊА ГРАЂАНА

Кроз давање сугестија, допуна и мишљења, Покрајински завод за заштиту природе учествовао је у изради Петог националног извештаја о примени конвенције о биолошкој разноврсности, који је надлежно Министарство у име Републике Србије доставило Секретаријату конвенције.

У оквиру међународног пописа птица водених станишта (International Waterbird Census – IWC), у организацији Друштва за заштиту и проучавање птица Србије, стручни сарадници Завода вршили су попис на подручју реке Дунав од Бачке Паланке до наспрам Вуковара.

У оквиру цензуса гнездеће популације степског сокола (*Falco cherrug*) у Србији, у организацији Друштва за заштиту и проучавање птица Србије, Завод је реализовао истраживања на подручју Срема и утврдио постојање једног активног пара.

У оквиру пројекта „Еколошко управљање водама у равничарским пределима“, 14.03.2014. је извршено враћање барских корњача у Јегричку, и евакуација одређених јединки у Прихватилиште ЗОО врта Палић.

На састанку „Израда националне базе вегетације“, одржаном 10. јуна 2014. године, разматрана је иницијатива за формирање српске националне базе вегетацијских података која би била прикључена European Vegetation Archive и регистрована у GIVD (Global Index of Vegetation-plot Databases). Процесом уређивања и припреме базе ће руководити две институције-Департман за биологију и екологију, Природно-математичког факултета из Новог Сада и Пољопривредни факултет из Београда.

Настављена је редовна сарадња са Департманом за биологију и екологију Универзитета у Новом Саду, Природњачким музејем у Београду и Ботаничком баштом „Јевремовац“, на пољу теренског рада, размене података и литературе.

1.6.5. ЕКОЛОШКА МРЕЖА

Током редовних теренских активности Завода (мониторинг заштићених врста, процена стања за издавање услова...) наставило се прикупљање података на регистрованим стаништима заштићених и строго заштићених врста (колоније чапљи, видра, текуница, дивља мачка...). У процесу издавања услова, извршена је идентификација граница станишта по катастру за полигоне у обухвату предметних планова, а у случајима конфликта интереса (преклапање грађевинских зона или инфраструктуре) извршене су и потребне корекције граница станишта.

Теренски рад је био посвећен решавању споменутих конфликта интереса. Идентификација локалних еколошких коридора, као и издвајање елемената еколошке мреже на катастарским подлогама одвијали су се првенствено на просторним целинама које су предмети израде просторних планова (радне зоне, инфраструктура и простори на којима се раде ПППН).

Остварено је континуирано ажурирање базе података о еколошкој мрежи Војводине, чиме је обезбеђена стручна основа за издавање услова за кориснике простора. Нови веб-сајт Завода садржи основне податке о еколошкој мрежи и одговарајући картографски приказ елемената мреже.

1.6.6. КАРТИРАЊЕ И ПОПУЊАВАЊЕ РЕГИСТРА ИНВАЗИВНИХ ВРСТА БИЉАКА И ЖИВОТИЊА СА ПРЕДУЗИМАЊЕМ МЕРА ЊИХОВОГ СУЗБИЈАЊА, ПОСЕБНО НА ЗАШТИЋЕНИМ ПОДРУЧЈИМА;

Током 2014. године, обиласком подручја која су предмет валоризације или ревизије заштите, бележено је и присуство инвазивних врста. Ови подаци су коришћени за потребе израде студија заштите са предлогом мера заштите, а прослеђени су институцији надлежној за попуњавање регистра инвазивних врста.

Кроз сарадњу са управљачима заштићених подручја и корисницима природних богатстава на еколошки значајним подручјима, мере превенције и сузбијања издаване су путем решења о условима заштите природе за израду пројектне, програмске и просторно-планске документације.

Реализацијом планова управљања и пројеката ревитализације станишта, на простору НП „Фрушка гора“, СРП „Горње Подунавље“, СРП „Карађорђево“, СРП „Царска бара“, СРП „Ковиљско – Петроварадински рит“, СРП „Засавица“, СРП „Делиблатска пешчара“, ПИО „Вршачке планине“, СтПР „Вратична“, ПИО „Суботичка пешчара“, СРП „Селевењске пустаре“, ПП „Стара Тиса код Бисерног острва“, ПП „Бегечка јама“, РП „Комплекс ПТК Панонија“, као и другим подручјима, уз стручну помоћ Завода вршене су мере контроле и сузбијања инвазивних биљних врста.

Подаци о присуству инвазивних врста риба су прикупљени приликом вршења електрориболова у склопу валоризације за потребе израде студија заштите, као и мониторинга строго заштићених врста. На основу добијених података, дати су савети и смернице управљачима заштићених подручја за спровођење даљих активности на сузбијању и излову алохтоних инвазивних врста риба. Током вршења електрориболова, уловљене алохтоне и инвазивне врсте су предате управљачима, који су извршили њихово уништавање у складу са законским обавезама.

Завод је учествовао у изради базе података: Аначков Г., Вјелић-Ћабрило О., Караман И., Караман М., Раденковић С., Радловић С., Вуков Д., Вожа Р. (eds.) (2011-continuously updated): Листа инвазивних врста на подручју АП Војводине. Version 0.1beta. Department of Biology and Ecology. Нови Сад (Serbia) (стално се допуњује).

1.6.7. КОНТРОЛА КОРИШЋЕЊА И ПРОМЕТА ДИВЉЕ ФЛОРЕ И ФАУНЕ

На почетку године реализован је рад у Комисији коју формира Министарство енергетике, развоја и заштите животне средине, на спровођењу Конкурса за издавање дозвола за комерцијално сакупљање из природе заштићених врста дивље флоре, фауне и гљива. Утврђени су контингенти за сакупљање дивље флоре и фауне у текућој години, као и одређивање региона у којима ће се забранити сакупљање одређених врста.

У току 2014. године укупно је издато 21 мишљење за добијање дозволе за сакупљање из природе заштићених врста дивље флоре, фауне и гљива.

Гајење заштићених врста

У 2014. години највише се контролисао узгој белог слеза (*Althea officinalis*), шипурка (*Rosa canina*,) али и вранилове траве (*Origanum vulgare* L.), хајдучице (*Achillea millefolium*) и мајкине душице (*Thymus sp.*). У току 2014. године укупно је издато 32 мишљења о узгоју и процена приноса лековитог биља. Контролом у овом сектору и издавањем мишљења за плантажно гајење биљака заштићених Уредбом, добијају се подаци о количинама свеже масе биљних сировина са пољопривредних површина.

У оквиру контроле коришћења и промета дивље флоре и фауне, 21.08.2014. године извршен је стручно-инспекцијски надзор на фарми пужева у Руском Селу.

У оквиру контроле коришћења и промета дивље флоре и фауне, 15.03. и 10.10.2013. године извршен је стручно-инспекцијски надзор на фарми шумских корњача (*Testudo hermanni*), ЗР Зоо тропико.

1.7. УСЛОВИ, МИШЉЕЊА И ПЛАНСКА ДОКУМЕНТАЦИЈА

Од почетка године, Заводу је достављен значај број предмета у вези захтева за издавање услова за активности, пре свега у заштићеним подручјима, али и за изградњу објеката, реализацију активности у простору, израду планске документације, основа и програма, односно мишљења на просторне и урбанистичке планове, шумске и друге основе и програме, студије о процени утицаја, стратешке процене утицаја, законску регулативу, стратешка документа, дозволе за промет заштићеним врстама итд.

1.7.1. ИЗДАВАЊЕ УСЛОВА И МИШЉЕЊА

Покрајински завод за заштиту природе је израдио и издао **784** решења о условима заштите природе и **546** различитих мишљења, са циљем очувања и унапређења заштићених природних добара и одрживог коришћења природних ресурса.

Потребно је истаћи да је у односу на претходне године (2012. и 2013.) број издатих услова незнатно промењен, док је број мишљења значајно порастао, са око **350** на **546**, односно за око **37%**.

1.7.2. ПРОСТОРНО ПЛАНСКА ДОКУМЕНТАЦИЈА

Издато је 98 Решења о условима заштите природе за израду просторно планске и урбанистичке документације и 28 мишљења на просторне и урбанистичке планове и Стратешке процене утицаја на животну средину.

Просторни планови подручја посебне намене (ППППН): ППППН Мреже коридора саобраћајне инфраструктуре на основном правцу државног пута I реда бр. 24 (Суботица-Зрењанин-Ковин) – укупно 1;

Просторни планови јединица локалне самоуправе (ПП): Сента, Бела Црква и Измене и допуне Просторног плана Града Зрењанина – укупно 3;

Планови генералне регулације (ПГР): Ада и Мол, Алибунар, Бач, Бачки Моноштор, Бела Црква, Белегиш, Бездан, Целина 2 – Стрелиште са хиподромом у Панчеву, Гајдобра, Гложан, Хајдуково, Измене и допуне ПГР Раковац, Измене и допуне ПГР северозапад Новог Сада, Измене и допуне ПГР Лединци, Целина 5 - Кудељарац и новосељански пут иза Надела у Панчеву, ПГР комплекса ХИП "Петрохемија" ХИП "Азотара" и НИС „ Рафинерија нафте Панчево" за изградњу енергетског објекта гасно-парне електране са когенерацијом (ТЕ-ТО), КО Војловица Јарак, Лиман са универзитетским центром у Новом Саду, Маглић, Мешовита намена између Булевара Европе, Булевара цара Лазара, улица Стражиловске, Жарка Зрењанина, Булевара Михајла Пупина улица Јеврејске и Футошке у Новом Саду, Обреж, Павлиш, Сента, Силбаш, Сремска Митровица, Сремски Карловци, Стара Пазова, Влајковац и Вршац – укупно 29;

Планови детаљне регулације (ПДР): Услови за ПДР у Врбасу (3), Новој Пазови (2), Старим Бановцима, Новом Саду (17), Петроварадину, Сремској Каменици (2), Инђији, Србобрану (2), Сомбору (4), Шиду, Бешки, Каћу, Сајлову, Сремској Митровици, Кљајићеву, Парагову, Алибунару, Панчеву, Баваништу, Белегишу, Сремским Карловцима, Меленцима, Суботици (3), Палићу (3), Вршцу (2), Тителу, Шајкашу (2), Ватину, Вишњићеву, Куманима, Гајдобри, Футогу и Ченеју - укупно 63;

Урбанистички пројекти (УП): Услови за УП у Шуљам, град Сремска Митровица – укупно 1;

Студије оправданости (СО): Услови заштите природе за израду студије оправданости са Идејним пројектом реконструкције и модернизације железничке пруге Суботица (Теретна)-Хоргош-граница са Мађарском – укупно 1;

Мишљења на просторне планове: ППППН Културног предела Бач, ППППН Мултифункционалног еколошког коридора реке Тисе и ППО Бачка Топола – укупно 3;

Мишљења на урбанистичке планове и стратешке процене утицаја: Планови генералне регулације: Буковац, Чока, Крчедин, Раковац, Бегеч, Кисач, Ковиљ, Лединци и Стари Лединци, Луково, Руменка, Степановићево, Ветерник. Планови детаљне регулације: Бачка Паланка, Боцке у Сремској Каменици, Бачка Топола, Врдник, Инђија, Стара Пазова, центар Сремска Каменица, Јазак, Апатин, Каменички парк у

Сремској Каменици, део обалног појаса Палићког језера на Палићу, Петроварадин, Суботица – укупно 25;

Учешће ПЗЗП у изради ПППН мултифункционалног еколошког коридора Тисе

Еколошки коридор Тисе, поред водног тела, обухвата и катастарске парцеле небрањеног дела плавног подручја и одбрамбених насипа, а на одређеним локацијама и делове брањеног дела плавног подручја која су значајна за функционисање коридора. Проширењем грађевинских подручја насеља на небрањени део плавног подручја и чак на само водно тело Тисе, деонице еколошког коридора добијају намену грађевинског земљишта, па се јавила потреба да се њихово уређење изврши у складу са еколошком функцијом овог специфичног простора. На основу најучесталијих облика негативних утицаја на еколошки коридор (загађење, бука, осветљење и утицаји живих бића) утврђене су мере заштите и унапређења. У периоду од марта до јуна 2014. године Завод је активно учествовао на презентацијама и на јавној расправи Нацрта плана, усклађујући интересе корисника простора са циљевима очувања функционалности речног коридора Тисе.

1.8. САРАДЊА СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ СТРАНАМА У ЦИЉУ УСКЛАЂИВАЊА АКТИВНОСТИ СА ПОТРЕБАМА ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ

Са циљем што бољег и сврсисходнијег усклађивања радова и активности и потреба очувања природе, са корисницима простора, инвеститорима, локалном самоуправом и другим заинтересованим странама редовно се одржавају састанци на којима се детаљније утврђују могућности за извођење одређених радова и активности:

- Низом састанака са представницима пројектаната и Општине Бачка Паланка, процењиване су могућности и тражено решење У ПП „Тиквара“ за усклађивање потребе уређења приобаља изградњом регатне стазе са циљевима заштите природе. Сарадња надлежних субјеката се наставља током 2015. године.
- Састанак у Министарству природних ресурса, рударства и просторног планирања у вези са одређивањем и предлагањем зона заштите унутар Прекограничног резервата биосфере „Мура-Драва-Дунав“. 3. 2. 2014.
- Састанак на тему „Заштита природе и надлежности водопривредних предузећа у Војводини“, са ЈВП „Воде Војводине“ и директорима свих водопривредних предузећа у АП Војводини. 20.02.2014.
- Консултације и излазак на терен са Општинском Управом општине Стара Пазова реализовани су 18.03.2014. са циљем усклађивања пројекта изградње туристичког комплекса и циљева заштите природе на обали реке Дунав уз насеље Белегиш.
- Састанак са ЈП „Војводинашуме“, Светским фондом за природу (WWF) и Покрајинским секретаријатом за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине о активностима на заштити строго заштићене врсте орла белорепана од тровања пестицидима. 22. 3. 2014.
- Састанак са Управљачем ПП „Русанда“ и Удружењем енергетичара Војводине, поводом разматрања могућности за коришћење енергије из обновљивих извора на заштићеном подручју. 24. 03. 2014.

- Одржан је састанак са представницима узгајивача јабука, поводом усаглашења изградње хладњаче на подручју предвиђеном за проширење граница Националног парка „Фрушка гора“. април 2014.
- Састанак са представницима Управе за заштиту биља и Сектора за заштиту животне средине Министарства пољопривреде и заштите животне средине о проблему тровања строго заштићених врста птица те контроли спровођења забране промета препарата који садрже карбофуран Београд. 8. 5. 2014.
- Састанак са Управљачем ПП „Русанда“ и Агенцијом за заштиту животне средине, поводом разматрања могућности за укључивање праћења квалитета воде на језеру Русанда у редован мониторинг. 30.05.2014.
- Састанци са представницима Министарства пољопривреде и заштите животне средине, у вези са увозом птица из Африке, контингентима, извозним квотама и контролом увоза. 16.7.2014. и 1.8.2014.
- Састанак председником општине Алибунар и његовим сарадницима у вези са урбанистичким планирањем на грађевинском земљишту унутар подручја еколошке мреже у к.о. Алибунар. 30. 7. и 2. 10. 2014.
- Састанак са директором ЈКП „Сечањ“, његовим сарадницима и покрајинским инспектором за заштиту животне средине у вези са шумљавањем државног пољопривредног земљишта у к.о. Неузина унутар еколошки значајног подручја „Потамишје“. 1. 10. 2014.
- Састанак са Покрајинским секретаром за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине, у вези са плановима за изградњу објеката у Парку природе „Русанда“. 13. 10. 2014.
- Састанак са представницима Коалиције НВО „Звук птица“ у вези са активностима које се тичу заштите птица у овом пројекту. 13.10.2014.
- Два састанка по питању извоза трофеја вука (*Canis lupus*), у земље Европске уније и у вези са тим потребе давања додатних информација посебном телу ЕУ за стручна мишљења (Scientific Review Group - SRG) да ли ће предвиђен ниво трговине угрозити опстанак врсте у природи. Учествовали су надлежни представници Министарства пољопривреде и заштите животне средине и стручњаци за крупне звери из овлашћених научних и стручних институција.
- Састанак у Министарству пољопривреде и заштите животне средине у вези са критичким прегледом презентација о транспозицији и имплементацији Директиве о заштити дивљих птица и Директиве о заштити природних станишта и дивљих биљака и животиња за билатерални скрининг поглавља 27 правних тековина Европске уније. 20. 10. 2014.
- Састанак са општинском управом Општине Сремски Карловци, 9.12.2014. поводом потребе усаглашавања изградње спортско - туристичке зоне и очувања станишта строго заштићених врста, колоније чапљи.
- Одржани су састанци са представницима инвеститора за ветропаркове „Ковачица“, „Чибук“ код Мраморка и „Бела анта“ код Долова. Стручни сарадници Завода учествовали су у две техничке комисије (Ковачица и Алибунар 1).
- Састанак, 25.11.2014. у организацији Покрајинског Секретаријата за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине на тему:

„Управљање риболовним водама на територији АПВ“, на коме се разматрало: заштита риболовних вода, контрола, спречавање загађења вода и рибокрађе, као и одрживо коришћење рибљег фонда.

- Састанак, 27.11.2014. са Управљачем СРП „Краљевац“, ЈВП „Воде Војводине“ и ВДП „Подунавље“ Ковин, на тему проблема губитка плутајућих тресетних острва и страдања строго заштићених и заштићених врста риба.
- Састанак, 24.12.2014. са представницима IFC, World Bank Group (Међународне Финансијске Корпорације – Групе Светске Банке) и Покрајинског секретаријата за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине, на тему кумулативне процене утицаја ветропаркова на животну средину.
- Периодично су обављане консултације са Покрајинским секретаријатом за пољопривреду, водопривреду и шумарство, у циљу усаглашења пројеката пошумљавања и повећања шумовитости Војводине са очувањем нешумских станишта приоритетних за заштиту.
- Учешћем у Комисији за решавање проблема сушења шума на територији АП Војводине, Завод је предложио мере за адаптацију управљања шумама у низијским подручјима, у циљу повећања отпорности шумских екосистема на стресогене факторе.
- Учешће на експертском састанку – семинару у оквиру ТАИЕХ пројекта, чији је циљ био разматрање питања у вези транспозиције Директиве 2001/42 ЕЦ у правни систем Републике Србије, као и утврђивање проблема у имплементацији Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину.
- Са ЈВП „Воде Војводине“ су обављане консултације у вези потреба и техничких могућности успостављања мултифункционалне водне ретензије на подручју Босутских шума, чиме би се шумама надокнадио дефицит влаге у летњем периоду, смањила опасност од акцидентног изливања реке Саве и ревитализовала станишта приоритетна за заштиту.

1.9. ПРОЈЕКТНА АКТИВНОСТ

На заштићеним подручјима ПП „Русанда“ и СРП „Окањ бара“, обилазак терена реализован је 19.-20. 06. 2014. године, ради разматрања кључних информација потребних за израду Оцене прихватљивости током прве фазе Пилот пројекта „Изградња гасовода за транспорт издвојеног CO₂ из природног гаса за потребе инјектирања у гасну капу лежишта НГП „Русанда“ која може да утиче на Специјални резерват природе „Окањ бара“ и Парк природе „Русанда“. Овај пројекат је део ECRAN (Environment and Climate Regional Accession Network) пројекта који (у склопу активности 2.7.2А) предвиђа израду три европска пилот пројекта за које ће се радити комплетна процедура Оцене прихватљивости планова и пројекта који значајно утичу на Натура 2000 мрежу Европске уније и који се спроводе на начин који одговара захтевима чл. 6 (3) и 6 (4) Директиве о стаништима.

2. МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА

Током 2014. Покрајински завод за заштиту природе учествовао је у имплементацији једног међународног пројекта, као и у креирању апликације за нова три пројекта. Поред тога, реализоване активности у међународној сарадњи односе се и на размену искустава, припрему извештаја, учешће у пројектима других субјеката и сарадњу са међународним организацијама за заштиту природе:

2.1. САРАДЊА СА СВЕТСКОМ УНИЈОМ ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ (IUCN) И СВЕТСКИМ ФОНДОМ ЗА ПРИРОДУ (WWF):

Међународна унија за заштиту природе - IUCN

Завод је пројектни партнер у пројекту „Ка јачању планирања у заштити природе“ који води Светска унија за заштиту природе (IUCN) а који се, заједно са партнерским организацијама из Словеније, Хрватске, БиХ, Србије, Црне Горе, Македоније и Албаније, реализује у периоду од 2014. до 2017. Представници Завода учествовали су у следећим пројектним активностима током 2014:

- Београд: конференција отварања пројекта „Ка јачању планирања у заштити природе“ у организацији Међународне уније за заштиту природе. 21. 1. 2014.
- Бихаћ, Босна и Херцеговина: први састанак пројектног тима партнерских организација у оквиру пројекта Међународне уније за заштиту природе „Ка јачању планирања у заштити природе у југоисточној Европи“. 11-13. 5. 2014.
- Улцињ, Црна Гора: радионица на тему јачања капацитета пројектних партнера у оквиру пројекта „Ка јачању планирања у заштити природе у југоисточној Европи“. 18-20. 9. 2014.
- Охрид, Македонија: учешће на састанку директора завода и агенција за заштиту природе / помоћника министара / државних секретара партнерских организација у оквиру пројекта Међународне уније за заштиту природе „Ка јачању планирања у заштити природе у југоисточној Европи“. Припрема и презентовање законских основа и практичних активности у оквиру система заштите природе на подручју АП Војводине. 21-22.10. 2014.
- Попуњавање упитника и анализа информација у вези са националним/регионалним/ентитетским системима заштите природе на пројектном подручју.

Светски фонд за природу - WWF

Завод је наставио реализацију активности у правцу успостављања УНЕСКО-вог Резервата биосфере „Мура-Драва-Дунав“. Будући да је Програм „Човек и Биосфера“ дана 6. 1. 2014. на адресу националног комитета за сарадњу са УНЕСКО-м послао коментаре који се тичу садржаја номинације

Републике Србије за део Резервата у Србији, дана 21.1.2014. организован је састанак у Министарству спољних послова у вези са предметним примедбама, корекцијама номинационог формулара и одговорима које ће на примедбе да предложи Завод, а упути Министарство. Дана 11. 2. 2014. одржан је додатни консултативни састанак у Министарству спољних послова у вези са разматрањем и примедбама на предметну номинацију, те у вези са припремама за састанак Координационог савета резервата биосфере.

У периоду од 8. јануара до 10. марта 2014. реализован је низ корака и активности са Министарством енергетике, развоја и заштите животне средине, Покрајинским Секретаријатом за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине и Светским фондом за природу у правцу припреме састанка Координационог савета прекограничног Резервата биосфере „Мура-Драва-Дунав“ који је планиран да се одржи 19. и 20. 3. 2014. у Новом Саду. Реч је о предлагању и усаглашавању дневног реда, позивању учесника, одређивању смештаја и локације за излет, те организационим аспектима самог састанка. Састанак је одложен дана 17. 3. 2014. консензусом свих представника земаља које учествују у раду Савета, због немогућности делегације из Хрватске да за предложени дневни ред обезбеди адекватан ниво представљања.

У периоду од 9. до 14. 6. 2014, представник Завода, уз сагласност Министарства спољних послова, учествовао је на састанку Међународног координационог савета Програма „Човек и биосфера“ UNESCO-а, у Јенчепингу у Шведској, у вези са тада разматраном номинацијом резервата биосфере „Мура-Драва-Дунав“, на коме је одлука о прихватању номинације одложена.

У периоду од 06.10. до 10. 10. 2014. године на Брионима, Хрватска, одржана је Трећа међународна конференција „Динарског лука“, у организацији WWF. Пројектни партнери су из Албаније, Босне и Херцеговине, Хрватске, Македоније, Црне Горе, Словеније и Србије, и заједно учествују у овом пројекту ради формирања мреже заштићених подручја у Динарском луку, односно на подручју бивше СФР Југославије и Албаније. На Конференцији су били управљачи заштићених подручја стручне организације за заштиту природе и оперативни делови министарстава заштите животне средине који су задужени за заштиту природе, као и представници удружења грађана. Циљ конференције је израда Споразума о приступању мрежи заштићених подручја у Динарском луку, што је и урађено, те су управљачи 67 заштићених подручја потписали споразум о приступању. Испред Републике Србије споразум су потписали Управљачи НП „Фрушка гора“, НП „Ђердап“, НП „Тара“ и СРП „Засавица“.

2.2. АКТИВНОСТИ НА СПРОВОЂЕЊУ РАМСАРСКЕ КОНВЕНЦИЈЕ

Централна национална манифестација поводом Светског дана влажних станишта одржана је у просторијама Завода у Новом Саду, 2. фебруара 2014. године. Основне теме била су попис птица водених станишта и пољопривреда. Обележавање су организовали Министарство енергетике, развоја и заштите животне средине, Министарство природних ресурса, рударства и просторног планирања, Покрајински секретаријат за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине, Завод за заштиту природе Србије и Покрајински завод за заштиту природе.

У периоду од 20. до 24. октобра 2014. године, у Куфштајну у Аустрији одржан је Осми Европски Рамсарски Скуп, на ком су учествовали и представници Завода. Основне теме биле су: угроженост, ревитализација и начини вредновања екосистемских добробити влажних подручја, евалуација управљања, културни аспекти, туризам и едукација, као и анализа ефикасности рада релевантних националних и међународних субјеката на примени Конвенције. Једна од најистакнутијих тема на Скупу, која се непосредно односи на заштиту природе у АП Војводини и у чијој реализацији је дат посебан допринос, била је коришћење природних плавних подручја као потенцијалних ретензија при поплавама.

2.3. ОСТАЛИ АСПЕКТИ МЕЂУНАРОДНЕ САРАДЊЕ

Активности у оквиру **ECRAN** пројекта „Environment and Climate Regional Accession Network“, који има за циљ да помогне земљама кандидатима и потенцијалним кандидатима за чланство у ЕУ на путу према транспозицији и примени прописа ЕУ из области животне средине. Током овог пројекта, у коме је Завод једна од организација - корисника из Републике Србије, представници Завода учествовали су у следећим активностима:

- 24. 10. 2014. Београд: представљање активности које ће бити реализоване у пројекту свим организацијама – корисницима у 6. Радној групи - Природа
- 4-5. 11. 2014. Подгорица, Црна Гора: учешће у регионалном тренингу о процесу одређивања потенцијалних подручја Natura 2000 у оквиру ECRAN пројекта.
- 12. – 14.11. 2014. Анкара, Република Турска: Радионица под називом Sub- Regional Workshop on Appropriate Assesments (AA) Part I: Theory of AA and the Screening Stage.

Први састанак на пројекту „Мрежа заштићених подручја уз Саву“ (Sava Parks Network), у организацији Euronatur. Врточ (БиХ)

У периоду од 6.11. до 7. 11. 2014. године у Врточу код Бихаћа (БиХ) одржан је Први састанак на пројекту „Мрежа заштићених подручја уз реку Саву“ (Sava Parks Network), у организацији фондације Euronatur. Састанку су присуствовали представници управљача заштићених подручја из Словеније, Хрватске, Босне и Херцеговине, Србије, као и представници Завода за заштиту природе Републике Српске, Покрајинског завода за заштиту природе и Секретаријата за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине АП Војводине, као и установе за управљање природним вредностима и еколошком мрежом у Сисачкој, Загребачкој и Славонско бродској жупанији. Радило се на изради Декларације о формирању мреже заштићених подручја на реци Сави.

Истраживачки институт за екологију и ботанику Научне академије Мађарске овогодишњи, по реду 23. теренски семинар под називом „XXII META-túra“ је организован у Србији, уз стручну помоћ Покрајинског завода за заштиту природе и Завода за заштиту природе Србије. Покрајински завод за заштиту природе је обезбедио координацију припрема, укључујући и припреме стручног материјала за учеснике и организацију теренских обилазака. Ова екскурзија, обogaћена предавањима

и дискусијама на терену, одвијала се у периоду од 23. до 29. августа 2014. године. Поред упознавања природних вредности подручја: Римски шанац, Гргуревачке ливаде (НП „Фрушка гора“), СРП „Тителски брег“, поплавне ливаде код Идвора, затим Хатарица, Драгићев хат, Црни врх и Загајичка брда у СРП „Делиблатска пешчара“, Мали песак код Кајтасова и Банатске Паланке (ПИО „Караш-Нера“), Лалиначка слатина код Ниша, ПП „Стара планина“ (Миџор, Бабин зуб и Понор) и СРП „Јелашничка клисура“, учесницима су представљене и мере заштите, а на појединачним локалитетима и традиционални видови коришћења природних ресурса.

Са представницима **Развојне банке Републике Немачке** (KfW), обиђени су СРП „Царска бара“, СРП „Горње Подунавље“, СРП „Обедска бара“, СРП „Делиблатска пешчара“, СРП „Ковиљско – петроварадински рит“ и ПП „Палићко језеро“, као потенцијални терени за улагање у пројекте ревитализације влажних подручја.

Консултативни састанак у Сомбору 11. 4. 2014. одржан је у организацији Фонда за европске послове АПВ на тему креирања новог Програма прекограничне сарадње Хрватска – Србија за буџетски период 2014-2020.

У Мађарској у Сегедину је 29.07.2014. године одржан састанак и извршен теренски обилазак деонице водотока на којој су изведени радови измуљивања. Подручје се налази унутар граница подручја НАТУРА 2000.

Учешће у пленарном заседању мреже ENCA – агенција и завода за заштиту природе у Европи. Праг, Чешка, 17-20. 5. 2014.

Састанак са представницима Фонда за европске послове АП Војводине, у вези са предлогом пројеката за предстојећи конкурс за предлагање предлога пројеката унутар Програма прекограничне сарадње Хрватска-Србија, одржан је 22. 9. 2014.

Састанак са првим секретаром Амбасаде Краљевине Шведске у вези са финансирањем пројеката Покрајинског завода за заштиту природе. 24. 10. 2014.

3. ПРОМОТИВНО-ЕДУКАТИВНА ДЕЛАТНОСТ

Завод је током 2014. реализовао бројне и разноврсне активности на пољу ширења свести о потреби заштите природе. Стручна и шира јавност редовно је упознавана са активностима, акцијама и постигнутим резултатима Завода, као и са актуелностима, општим циљевима и проблемима у заштити природе. У промотивним активностима нарочита пажња посвећена је деци. Остварени су садржаји којима је, поред стицања нових сазнања о природи, промовисана њена заштита. На овом плану је унапређена сарадња са стручним институцијама, образовним институција од предшколских до високообразовних, управљачима заштићених подручја, корисницима простора, еколошким удружењима грађана, медијима итд.

3.1. ЕДУКАТИВНА АКТИВНОСТ

3.1.1. ЕДУКАЦИЈА У ИЗЛОЖБЕНОМ ПРОСТОРУ ЗАВОДА

Изложбени простор Завода у Новом Саду, током 2014. године посетило је око 20.510 посетилаца. Изложбе је видео знатно већи број људи, који су били учесници бројних саветовања, семинара, пројекција филмова, предавања, презентација, одржаваних у свечаној сали Завода.

Поред тога, у оквиру едукативних програма, Завод је посетило око 410 студената, око 2.500 предшколске деце из ПУ «Радосно детињство» током манифестације «Дечија недеља» и 1.500 посетилаца манифестације «Ноћ музеја», 12.585 током организованих посета и 3.500 осталих. Одржано је више од 340 предавања о природњачкој изложби, односно тумачења изложбене поставке.

И ове године настављен је рад са студентима који слушају предавања или обављају вежбе у лабораторији и препараторским просторијама (студенти биологије, географије, ловног туризма, студенти пољопривредног факултета и др.) као и приказивање природњачко документарних филмова у сали Завода

3.1.2. ОБЕЛЕЖАВАЊЕ ЕКОЛОШКИ ВАЖНИХ ДАТУМА

Светски Дан влажних подручја - У Заводу је 31. јануара 2014. обележен Светски Дан влажних подручја (2. February – World Wetlands Day - Ramsar Convention). Међународни мото за обележавање овог дана је гласио «Влажна подручја и пољопривреда: партнери за развој». На скупу је одржано 4 презентације, и приказан документарни филм ТО Сјенице.

Дан заштите природе - Дана 11. априла 2014. године, у Парку природе «Шарган - Мокра Гора», је уз презентацију Завода «Кампања – стоп тровању птица грабљивица», обележен Дан заштите природе.

Дан Покрајинског завода за заштиту природе - Дана 1. Априла 2014. године обележен је Дан Покрајинског завода за заштиту природе. Презентовани су резултати рада од 2010. до 2013, као и програм рада за 2014. годину.

Дан планете Земље - Дан планете Земље је уз учешће Завода обележен, 22. априла 2014, радном акцијом чишћења Националног парка „Фрушка гора“ од чврстог отпада.

Европски Дан паркова - Покрајински завод за заштиту природе и ЈП „НП Национални парк Фрушка гора“ су у склопу обележавања Европског дана паркова (24. маја 2014.) организовали X Међународну изложбу фотографија, "Заштићена планета", која се бавила заштићеним подручјима Света.

Светски Дан заштите животне средине - Поводом Светског дана заштите животне средине, 5. јуна 2014, организована је радна акција у којој је учествовао и Завод. На локалитету „Бранковачке ливаде“ у Националном парку „Фрушка гора“, ревитализоване су ливаде обрасле жбуњем.

Дан Дунава - Поводом Међународног Дана Дунава, 29. јуна 2014, Завод је организовао еколошки едукативни програм у сарадњи са Удружењем еколога „Екос“ Гложан. Том приликом ученицима основне школе је приказан документарни филм „Дунав река живота“.

3.1.3. ПРЕДАВАЊА И ПРЕЗЕНТАЦИЈЕ

У току 2014. године стручни сарадници Завода одржали су **19** предавања и презентација о природним вредностима и потреби њиховог очувања.

- Сарадници Покрајинског завода за заштиту природе су у сарадњи са Дечијом болницом у Новом Саду одржали неколико предавања на тему заштите природе и тумачења природњачке изложбе. Поред предавања, деци су пуштани еко спотови „Заштићена природна добра града Новог Сада“.
- У Покрајинском заводу за заштиту природе је у четвртак 20. фебруара 2014. године одржано предавање на тему: „Строго заштићене врсте у Републици Србији“.
- У четвртак 27. фебруара 2014. у Заводу је одржано предавање на тему: „Развојне могућности мултифункционалне еколошке мреже Војводине“.
- На годишњој скупштини Удружења љубитеља природе „Riparia“ у Суботици је одржано предавање „Еколошко повољне методе у пољопривреди“. 09.03.2014. г.
- У Покрајинском заводу за заштиту природе је у четвртак 13. марта 2014. године одржано предавање на тему: „Стоп тровању птица грабљивица“. Предавање је саставни део истоимене еко- кампање коју спроводи Завод, а која је суфинансирана од стране Градске управе за заштиту животне средине Града Новог Сада. У оквиру предавања представљени су и постер, летак и еко-спот „Стоп тровању птица грабљивица“.
- Презентација "Revitalization of aquatic habitat in Jegrička Nature Park" на округлом столу на тему „Environmental Protection within Environmentally friendly water management in plain areas" project". 27.03.2014.

- Предавање о заштити природе, студентима Пољопривредног факултета у Новом Саду, смер мелиорације, у оквиру предмета Одрживе мелиорације. 28.04.2014.
- У оквиру програма Локална академска мрежа (ЛАМ), на територији општине Бечеј одржана су предавања „Парк природе «Стара Тиса» код Бисерног острва», «Стање шумских екосистема унутар Парка природе «Стара Тиса» код Бисерног острва у склопу међународног еколошког коридора реке Тисе» и „Видра и дивља мачка» 19.5. 2014. и 3.10.2014.
- Предавање „Еколошки повољна пољопривредна пракса, заштита велике дропље и ЕУ фондови» локалном становништву у окружењу СРП „Пашњаци велике дропље», у Мокрину на српском, а у Јазову на мађарском језику. 01.06.2014.
- Учешће у манифестацији „Planet Earth Fest» у Новом Саду 5. и 6. јуна 2014. године са презентацијом „Улога заштићених подручја у ублажавању климатских промена».
- Поводом обележавања Дана Дунава, на манифестацији у селу Баноштру, у организацији МЗ Баноштор и Радивоја Ракића - Ћеге, деци школског и предшколског узраста, трећу годину за редом одржано је предавање на тему „Природа Подунавља». 29.06.2014.
- Презентација природних вредности СРП „Карађорђево» – допринос развоју локалних заједница», у Бачу у оквиру манифестације „Дани европске баштине 2014, 27.09.2014.
- На скупу „140 година од прве административне заштите Обедске баре», одржана је презентација „Историјат заштите Обедске баре». 17.10.2014.
- У оквиру пројекта „Заинтересовани за одрживост заштићених подручја – 3 ЗА» Младих истраживача Србије године у Суботици, одржано је предавање о еколошкој мери и заједно са представником Министарства одговарано на питање присутних представника Управљача заштићених добара и еколошких НВО. 31.10.2014.
- На заштићеном подручју ПП „Русанда», презентација вредности Парка природе, на излету за две школе награђене као најбоље васпитно-образовне институције у оквиру Програма „За чистије и зеленије школе у Војводини». 21. 11. 2014. године,
- Презентација природних вредности СРП „Карађорђево» – допринос развоју локалних заједница», на округлом столу под називом „Предео-вредности, право, одрживост (Европска конвенција о пределу)». 2.12.2014.
- Предавање „Угрожене врсте птица», одржано је 12.12.2014. студентима IV године биологије и екологије у Новом Саду.
- Предавање „Заштита природе», одржано је 26.12.2014. студентима III године биологије у Новом Саду.
- Предавање студентима биологије у Новом Саду (мастер студије) на тему активне заштите и о могућностима ревитализације и рестаурације вегетације, са посебним освртом на актуелне проблеме заштите на подручју Војводине. 29.12.2014.

3.1.4. ЕДУКАЦИЈА ГРАЂАНСТВА

Завод је током 2014. примио 95 позива који су се односили на обавештавање о појединим аспектима заштите строго заштићених и заштићених врста птица, а који представљају значајан канал комуникације са заинтересованом јавношћу. Позиви могу да се класификују на следећи начин:

Табела 2. Разлог позива

Разлог контактирања	Број контаката
Пронађена жива млада или одрасла јединка, испала из гнезда или повређена, којој је потребно збрињавање, или је збрињавање започето	45
Регистрована гнезда, одрасле или младе птице, без информација о угрожености, тражење информација	39
Птице које производе буку, прљају простор у насељима и изазивају друге неугодности, те оштећења на инфраструктури или имовини	11
Пронађено је гнездо које је нестабилно, потребно му је премештање или склањање	10
Пријаве убијања или угрожавања птица	4
Пријаве угинућа непознатог узрока	3

Табела 3. Локације позива (ниво јединица локалних самоуправа):

Место	Број контаката
Београд	31
Нови Сад	23
Непознато или незабележено	10
Зрењанин	4
Србобран	3
Жабалъ	3
Пожаревац	2
Инђија	2
Јагодина	2
Рума	2
Бачка паланка	2
Врбас	2
Сомбор	2
Бечеј, Бачка Топола, Баточина, Ковачица, Бачка Паланка, Врњачка Бања, Рача, Смедерево, Ваљево, Ниш, Трстеник, Алибунар, Лесковац, Сремски Карловци, Стара Пазова, Горњи Милановац, Сурчин, Крагујевац, Шабац, Оџаци, Ириг, Краљево, Пећинци, Ужице, Чајетина, Подгорица	по 1

Табела 4. Врсте птица на које су се односили позиви

Домаћи назив	Научни назив	Број контаката
Утина	<i>Asio otus</i>	29
Бела рода	<i>Ciconia ciconia</i>	9
Ветрушка	<i>Falco tinnunculus</i>	7
Више врста/непозната врста	-	7
Градска ласта	<i>Delichon urbica</i>	6
Црна чиопа	<i>Apus apus</i>	5
Глувара	<i>Anas platyrhynchos</i>	4
Лабуд грбац	<i>Cygnus olor</i>	4
Кукувија	<i>Tyto alba</i>	3
Домаћи голуб	<i>Columba livia f. domestica</i>	2
Гугутка	<i>Streptopelia decaocto</i>	2
Сива врана	<i>Corvus corone cornix</i>	2
Ђук	<i>Otus scops</i>	2
Велики детлић	<i>Dendrocopos major</i>	2
Врабац покућар	<i>Passer domesticus</i>	2
Велика сеница	<i>Parus major</i>	2
Црна црвенрепка	<i>Phoenicurus ochruros</i>	2
Пупавац	<i>Upupa epops</i>	2
Станишта	-	2
Соколић	<i>Falco columbarius</i>	1
Сиви соко	<i>Falco peregrinus</i>	1
Златни фазан	<i>Chrysolophus pictus</i>	1
Белорепан	<i>Haliaeetus albicilla</i>	1
Буљина	<i>Bubo bubo</i>	1
Голуб гривнаш	<i>Columba palumbus</i>	1
Гачац	<i>Corvus frugilegus</i>	1
Сива чапља	<i>Ardea cinerea</i>	1
Јастреб	<i>Accipiter gentilis</i>	1
Букавац	<i>Botaurus stellaris</i>	1
Кукавица	<i>Cuculus canorus</i>	1
Кукумавка	<i>Athene noctua</i>	1
Фазан	<i>Phasianus colchicus</i>	1
Мишар	<i>Buteo buteo</i>	1
Јастреб	<i>Accipiter gentilis</i>	1
Ружичасти чворак	<i>Sturnus roseus</i>	1
Дијамантни голубић	<i>Geopelia cuneata</i>	1
Обични звиждак	<i>Phylloscopus colybita</i>	1
Бела плиска	<i>Motacilla alba</i>	1
Ждрал	<i>Grus grus</i>	1

3.1.5. ПРИКУПЉАЊЕ И ОБРАДА МАТЕРИЈАЛА ЗА ПРИРОДЊАЧКЕ ЗБИРКЕ

Током теренских излазака у 2014. години прикупљан је материјал за поуну природњачких збирки Завода. Такође, од управљача заштићених подручја и других корисника простора (удружења грађана, ловаца, шумара, љубитеља природе и др.) добијен је природњачки материјал који ће након обраде бити уврштен у фонд природњачких збирки Завода.

Пристигли материјал је депонован у лабораторије и замрзиваче у оквиру препараторске радионице и подвргнут стандардном третману обраде (прихват; завођење у књигу улаза-колектор; депоновање; препараторска обрада; стручна обрада; инвентаризација; дезинфекција у сандуку; депоновање у адекватну збирку).

Препараторска служба је израдила **43** препарата. Извршено је чишћење и конзервација већег броја препарата животиња. Прикупљен је биљни материјал са подручја Босутских шума, Селевењских пустара, Римског шанца, Сланкаменских ада, слатина Баната и Бачке, чиме је обogaћена хербарска збирка. Биљни материјал је обрађен методама класичне хербаристике. Настављен је рад на ревизији и дигитализовању података основног (генералног) хербара.

Настављен је рад на формирању Excel базе литературних хоролошких података флоре Србије и на сређивању ботаничке збирке: претресање хербара, измена хартије, попуњавање инвентарских картица које недостају и др.

Што се тиче палеонтолошко-геолошке збирке, извршен је преглед оштећених експоната уз дораду, лепљење и чишћење. Током године вршени су редовни послови на конзервацији и препарирању прикупљеног теренског материјала: шкољки, пужева, јежева, мамутових зуба, делова костију и др.

Настављен је процес сређивања орнитолошке и мамолошке збирке. Сређена је ентомолошка збирка заменом старих кутија новим.

У склопу редовних активности на одржавању збирки, током јануара и октобра 2014. извршена је редовна дезинсекција, дезинфекција и фумигација депоа, лабораторија, радионица и ходника. Посебан третман су имали експонати и други природњачки материјал, коришћени за повремене изложбене поставке посебно ван Завода, који су подвргавани потпуној дезинфекцији. Такође, током марта и новембра 2014. године урађено је чишћење сталне природњачке поставке уз замену оштећених и дотрајалих експоната.

3.2. ПРОМОТИВНА АКТИВНОСТ

3.2.1. ИЗЛОЖБЕНИ ПРОСТОР ЗАВОДА

У изложбеном простору и амфитетару Завода, организовано је и одржано **11** изложби других субјеката, са пратећим активностима:

- У Заводу је у оквиру обележавања Светског Дана влажних подручја отворена изложба фотографија аутора Ласла Јухаса из Будимпеште под називом: „Метаморфозе“. На отварању изложбе је наступио КУД „Гајрет“ из Сјенице, са Вуком Пантовићем, гусларом. 31. јануар 2014.

- У изложбеном простору Покрајинског завода за заштиту природе у године отворена је прва самостална изложба слика у техници уље аутора Јованке Кузмановић, под називом „Додири“. Отварање изложбе је увећао наступ Женског певачког друштва АКУД „Соња Маринковић“ из Новог Сада. 7. март 2014.
- У Заводу је отворена изложба: „Израел - земља чудесних природних лепота национални паркови и резервати природе“. Аутори ове изложбе су: Мирослава Кон Панић, Барбара Панић и Дарко Дерикрава. Пре отварања изложбе Врховни рабин Србије, Исак Асиел, одржао је предавање: „После нас потоп?“. 7. април 2014.
- У Покрајинском заводу за заштиту природе отворена је 57. изложба ликовних радова деце Србије. 06. јун 2014.
- Завод је учествовао у 11. Ноћи музеја, када је приказана лобања џиновског јелена (*Megaloceros giganteus*). Том приликом је организована и радионица за децу - етнолошка слагалица Света, у сарадњи са члановима истраживачког друштва "Бранислав Букуров" из Новог Сада. 7. јуна 2014.
- У музејском простору Завода је отворена 9. годишња изложба минерала и накита, и одржано предавање на тему: „Опали“, у сарадњи са Друштвом љубитеља минерала, стена и фосила «Гео-Пан».
- У Покрајинском заводу за заштиту природе је 27. новембра 2014. отворена изложба фотографија Зорана Зивлака „Бициклом око света“, Јужна Америка.
- Изложба под називом: “Јосиф Панчић – наслеђе које не застарева” отворена је 11. новембра 2014. Организована је поводом 200 година од рођења Јосифа Панчића. Аутор изложбе је академик Владимир Стевановић.
- Изложба "Вилин коњиц", ауторке Душице Михајлов, дизајнерке текстила, отворена је 16. децембра 2014.
- У Покрајинском заводу за заштиту природе је у четвртак 18. децембра 2014. године отворена изложба под називом “Сачувајмо чудесне врсте”. Повод је обележавање 50. година IUCN Црвене листе. Пре отварања изложбе директор IUCN Програмске канцеларије за југоисточну Европу, Борис Ерг, је одржао предавање о IUCN Црвеној листи.

3.2.2. САЈМОВИ И МАНИФЕСТАЦИЈЕ

У оквиру 36. Међународног сајма науке, лова и риболова, на Београдском сајму од 26. до 30. 3. 2014, одржана је презентација “Наш Тамиш – природне вредности, потенцијали и заштита Потамишја у Србији”.

Покрајински завод за заштиту природе је узео учешће у одржавању манифестације: „Ноћ биологије“ у организацији Департмана за биологију и екологију Универзитета у Новом Саду. Том приликом држана је радионица о ретким и угроженим животињским врстама Војводине и приказан је филм «Коњи Крчединске аде».

Изложба на отвореном „Занимљивости природе Војводине“ је одржана дана 09.10.2014. испред Српског народног позоришта у Новом Саду. Посетиоци су увидом у посебно направљене затворене постере имали прилику да сазнају више о природи која их окружује и то о специфичним и

ретким стаништима: сланим језерима, барама и мочварама, панонским пешчарама, шумским и степским стаништима, поплавним подручјима...

Завод је учествовао у одржавању 2. Срем Филм Феста, Међународне филмске манифстације посвећене туристичким и еколошким филмовима, одржаног у Врднику од 22 до 25.10.2014. На СРЕМФФ-у приказано је преко 60 филмова из 35 земаља.

Завод је учествовао у „Парковијади“, традиционалним сусретима националних паркова и организација које се баве заштитом природе, одржаној по 15-и пут, у периоду од 4.-7.09.2014. у Националном парку „Сутјеска“, Тјентиште. На овогодишњој Парковијади учествовали су Покрајински секретаријат за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине, Покрајински Завод за заштиту природе, НП „Козара“, НП „Сутјеска“, НП „Фрушка гора“, НП „Копоник“, НП „Ђердап“ и НП „Тара“.

3.2.3. НАСТУПИ У МЕДИЈИМА

Реализовано је **68** медијских наступа, са циљем ширења свести јавности о природи, угрожениости и потребама заштите:

- Текст у дневним новинама: Дневник, наслов: И екологија развија економију. 19.01.2014.
- Канал 9, изјава, тема: едукација из области заштите природе, 20.01.2014. (<https://www.youtube.com/watch?v=gFrWcub1ljc>)
- Текст у часопису Еколист, наслов: Признање за пут ка врху. 29.01.2014.
- Текст у часопису Еколист, наслов: Рамсар-вода и земља. 29.01.2014.
- Радио Зрењанин – емисија „Еко минути“, интервју поводом значаја подизања мултифункционалних пољо/снего-заштитних појасева, поводом снежних сметова на путевима услед запуштености и стихијског уништавања појасева заштитног зеленила, 4.02.2014.
- Текст у дневним новинама: Дневник, наслов: Ривија еколошког туристичког филма, 5.02.2014.
- Изјава за РТС, теме: Годишњи цензус барских птица. Тровање птица грабљивица. 06.02.2014.
- Текст са изјавом: „Одмаралиште рајских птица крај Тамиша“ 14.2.2014
Објаве: <http://www.vesti-online.com/Vesti/Srbija/381927/Odmaraliste-rajskih-ptica-kraj-Tamisa>
- Текст у часопису Пољопривредник, наслов: Обележен Светски дан влажних подручја, 14.02.2014.
- Саопштење: „Хитно забранити злоупотребу инсектицида карбофурана који изазива помор животиња“. 21.2.2014.
- Радио Нови Сад. Изјава: „О отрованим белорепанима код Свилојева и о употреби отрова у природи“. 24.2.2104.
- Саопштење: „Спречена трговина заштићених врста птица“. 25.2.2014.
Репрезентативна објава: http://www.rtv.rs/sr_lat/vojvodina/pancevo/sprecena-trgovina-zasticenim-vrstama-ptica_464806.html
- РТВ Војводина, Дневник, Клара Сабадош, изјава о значају еколошких коридора и о функцијама еколошког коридора Тисе, 26.02.2014.

- Радио Апатин Изјава: „О последицама тровања птица карбофураном и забрани промета“. 4.3.2014
- Канал 9, гостовање у емисији „Наш видокруг“ на тему: значај разноврсности рибљих врста, еволуција риба и угрожавајући фактори, март 2014.
- Текст у дневним новинама: Дневник, наслов: Пестицид фурадан повучен из промета, 1.03. 2014.
- Саопштење: „Пестицид Фурадан повучен из промета и у Србији“ 11.3.2014.
- Конференција за штампу на тему „Нелегална трговина и тровање строго заштићених врста животиња на територији АП Војводине“. 6 март 2014.
- РТВ Панон, Суботица, изјава о вредним предеоним елементима аграрних предела Војводине, 9.03.2014.
- Гостовање на РТВ, емисија Добро јутро Војводино, тема: Стоп тровању птица грабљивица. 13.03.2014.
- Текст у часопису Пољопривредник, наслов: Тровање птица грабљивица, 14.03.2014.
- Текст у дневним новинама: Дневник, наслов: Отрована још три белорепана, 15.03.2014.
- Телевизија РТС, Редакција Еко програма, тема: Образовање Геопаркова у Србији, 20. 03. 2014.
- Лорист ТВ, Интервју: „Ловци и заштита природе“ 3. 2014.
- Телевизија Банат, тема: Промоција филма: „Вршачке планине-непоновљиво благо Војводине“.
- ТВ Канал 9, Изјава: „Проблеми са градским голубовима“ 28. 3. 2014.
- Текст у часопису Еколист, наслов: Обележен дан Покрајинског завода за заштиту природе, 1.4.2014.
- Текст у дневним новинама: Дневник, текст: Покрајински завод за заштиту природе прославио годишњицу постојања, Борба дуга 48 година, 3.4.2014.
- Текст у дневним новинама: Дневник, текст: Помоћ времешном платану, 17.4.2014.
- Изјава: „Ждралове у Војводини отровао пестицид“ (Агенција Бета, 26.4.2014. Објаве: <http://www.tvbest.rs/47918-zdralove-u-vojvodini-otrovaao-pesticid>)
- Текст у новинама Добро јутро, текст: Коњи јуре крчединском адом. април 2014.
- Изјава: „Тровање ждралова код Чоке“ (Танјуг, 29. 4. 2014) Репрезентативна објава:http://www.rtv.rs/sr_lat/vojvodina/novi-sad/tusakov-za-uginuce-zdralova-krivicne-prijave_
- Магазин „Еко лист“ чланак: „Важност уклањања препрека на рекама“, поводом Светског дана миграторних врста риба, мај 2014.
- Саопштење Министарства пољопривреде и заштите животне средине и Покрајинског завода за заштиту природе: Тровања строго заштићених врста и забрана промета пестицида који садрже карбофуран“ (7.5.2014.) Репрезентативна објава: <http://www.blic.rs/Vesti/Drustvo/463566/Zabranjena-sredstva-za-zastitu-bilja-koja-ubijaju-ptice>

- Дневни лист Мађар Со (Magyar Szó), изјава о формирању мултифункционалног тампон-појаса око Палићког језера, 16.05.2014.
- Саопштење: „И Тамиш има свој цвет“ (28. 5. 2014) Репрезентативна објава: http://www.rtv.rs/sr_lat/vojvodina/i-tamis-ima-svoj-cvet_490160.html
- Саопштење са изјавом: „У Тарашу највише парова белих рода“. 29.5.2014. Објаве: http://www.rtv.rs/sr_ci/vojvodina/zrenjanin/u-tarasu-najvise-parova-belih-roda_489967.html
- РТВ Панон, Изјава: „Тровање гачаца код Падеја“ 3. 6. 2014: Објава: <http://pannonrtv.com/web/?p=131827>
- Телевизија РТВ, емисија “Хоризонт”, репортажа о еколошким и економским функцијама еколошке мреже, 05.06. 2014.
- Телевизија РТВ, изјава поводом одржавања Ноћи музеја у Заводу, 07.06.2014.
- Саопштење: „Електроурежа поставља гнезда соколовима на стубовима далековода“ 11.6.2014. Репрезентативна објава: <http://www.021.rs/Info/Srbija/Elektromreza-postavlja-gnezda-sokolima-na-stubovima-dalekovoda.html>
- Телевизија Беочин, изјава поводом обележавања Дана Дунава у Баноштру, 29.06.2014.
- Телевизија РТВ, изјава поводом обележавања Дана Дунава, 29.06.2014. (<https://www.youtube.com/watch?v=2R7I1E-FQIA>)
- Саопштење: „После три деценије модровране поново у западној Бачкој“ (7. 7. 2014). Репрезентативна објава: http://www.rtv.rs/sr_lat/vojvodina/sombor/vratile-se-modrovrane_501326.html
- ТВ Канал Н Инфо, тема: Дислоцирање фарми из насељеног места на простор Специјалног резервата природе "Окањ бара", 09.07.2014. (<https://www.youtube.com/watch?v=bmq3E5BmIts>)
- Саопштење: „Млада рода избављена из гнезда-клопке“ 10.7.2014. Репрезентативна објава: http://www.rtv.rs/sr_lat/zivot/drustvo/mlada-roda-izbavljena-iz-klopke_501842.html
- Саопштење: „Са птицама делимо наше градове“. 16. 7. 2014. Репрезентативна објава: http://www.danas.rs/danasrs/srbija/vojvodina/vetruska_zavolela_prestonicu.41.html?news_id=285695
- Саопштење: „Птице у неприродном окружењу најчешће страдају 1. 8. 2014. Репрезентативна објава: http://www.danas.rs/danasrs/srbija/vojvodina/radnici_spasili_capljicu.41.html?news_id=286568
- РТВ, Радио Нови Сад, емисија „Под стакленим звоном“, интервју о радовима на ревитализацији ЗС „Трсковача“, 03.08.2014.
- Новосадска ТВ, изјава: „Утине у Футогу“. 19.8.2014.
- РТВ Канал 9, Изјава „Криволов на препелице“. 12.9.2014. Истог дана изјава Новинској агенцији Бета у вези исте теме.
- Саопштење: „Заједнички приступ изазовима заштите природе у региону“ 22.9. 2014. Објава: <http://www.pzzp.rs/sr/aktuelnosti/item/184-zajednicki-pristup-izazovima-zastite-prirode-u-regionu.html>
- РТВ, емисија „Добро јутро, Војводино“. Интервју: „Поводом појава криволова“ 23. 9. 2014.

- Текст у новинама: Добро јутро, наслов: Пронађена величанствена бриоза, октобар 2014.
- Радио Нови Сад, изјава поводом обележавања 140 година административне заштите Обедске баре, 17.10.2014.
- Текст у часопису Пољопривредник, наслов: Мали бескичмењаци пречишћавају воду, 10.10.2014.
- Радио Нови Сад, Емисија "Под стакленим звоном", тема: Обележавање 140 година од прве административне заштите Обедске баре, о вредностима најстаријих шума Војводине, њиховом очувању и вишеструком значају поплавних шума, 17.10.2014.
- Саопштење: „Дуго и незвесно Викторијино путовање“ 26.10.2014. Репрезентативна објава: http://www.rtv.rs/sr_lat/drustvo/dugo-i-neizvesno-viktorijino-putovanje_521805.html
- Саопштење: „Тргују заштићеним птицама на берзама ситних животиња“ 26. 10. 2014. Репрезентативна објава: http://rtv.rs/sr_lat/vojvodina/pancevo/uhvacen-sa-torbom-punom-zasticenih-ptica_530465.html
- Саопштење: „Ритови доњег Потисја проглашени за специјални резерват природе“ 7. 11. 2014. Репрезентативна објава: http://www.rtv.rs/sr_lat/vojvodina/novi-specijalni-rezervat-priode_534374.html
- Саопштење: „Дивље птице у Европи нису потврђени преносиоци птичјег грипа“ 25.11.2014. Репрезентативна објава: <http://www.blic.rs/Vesti/Drustvo/514359/Ornitolog-Nema-naznaka-da-Srbiji-preti-pticiji-grip>
- РТВ Панонија, изјава: У Покрајинском заводу за заштиту природе одржан округли сто о управљању риболовним водама на територији Војводине, 25.11.2014. (<https://www.youtube.com/watch?v=yOzYTIJbzhM>)
- ТВ Н1, емисија „Неистражено“, изјава на тему управљање СРП „Царска бара“, природне вредности Резервата и могућности туризма, новембар 2014.
- РТВ Панонија, емисија „За чистију и зеленију Војводину“, новембар 2014.
- Саопштење: „Тараш проглашен за европско село рода 2015“ 12.12.2015. Репрезентативна објава: <http://ilovezrenjanin.com/tag/taras/>
- ТВ Б92, Интервју у емисији “Добра земља” поводом пренамножења популација глодара и неодговорне употребе пестицида 14.12.2014.
- Телевизија РТВ, Образовни програм, емисија „Питам те питам“, тема: Заштићене животињске врсте у Војводини, 21.12.2014.
- Текст у дневним новинама: Дневник, наслов: Спречена нелегална трговина птицама, 25.12. 2014.

3.2.4. ФИЛМСКА ПРОДУКЦИЈА

Дана 12.6.2014. године у Покрајинском заводу за заштиту природе, премијерно је приказан нови документарно природњачки филм “Потиски Бисер”, Парк природе “Стара Тиса код Бисерног острва”. Продуценти филма су ЈП “Комуналац” Бечеј и Покрајински завод за заштиту природе, а

финансијер је Покрајински секретаријат за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине.

Завод је у сарадњи са Матицом српском, у Свечаној сали Матице српске, организовао пројекцију документарног филма "Коњи Крчединске аде", 26. марта 2014.

3.2.5. ОРГАНИЗАЦИЈА ПРЕДАВАЊА И ПРЕЗЕНТАЦИЈА У ЗАВОДУ

У простору Покрајинског завода за заштиту природе је током 2014. године од стране других субјеката одржано **14** предавања, презентација и манифестација.

- Промоција експедиције и пројекција документарног филма: „Експедиција Хуаскаран 2013.“, алпиниста који су представили успон и освајање највишег врха Перуа. 23. јануар. 2014.
- У Заводу је одржана 1. Међународна Ревија Документарног Еколошког и Туристичког филма, са 20 филмова из 10 земаља са 5 континената. 5. - 7. фебруар 2014.године.
- У Заводу је у сарадњи са НП „Фрушка гора“ одржана промоција монографије: "Библиографија Фрушке горе". 18. фебруара 2014.
- Музејска радионица о оралној хигијени под називом "Зубић вила и Милија је посетила", намењена деци предшколског узраста. 24.-30.марта 2014.
- Промоција Природњачког друштва „Геа“ из Вршца је одржана у амфитеатру Завода у четвртак 6. марта 2014. године. Публици је презентован нови Годишњак „Геа“ број 13. и Збирка „Стене Вршачких планина – геонаслеђе Баната“, друго издање.
- У уторак 15. априла 2014. године у Заводу је одржана промоција монографије: „Ловство у Бачком Градишту 1913-2013“ аутора Стевана Петровић.
- Дана 14. маја 2014. године у Покрајинском заводу за заштиту природе одржан је округли сто под називом: „Процена утицаја и стратешка процена утицаја на животну средину у Србији: десет година после“.
- У Покрајинском заводу за заштиту природе је 9. септембра 2014. године одржана промоција документарно-еколошког филма : "Вршачке планине – непоновљиво благо Војводине". Промоцију су одржали Еколошки центар „Станиште“ Вршац и Туристичка организација општине Вршац.
- У амфитеатру Завода 30.септембра 2014.године, одржано је предавање Биолошки утицаји климатских промена у североисточним државама САД-а применом историјских записа, модерних запажања и експеримената, предавача проф. др Ричард Примака са Бостонског Универзитета.
- Покрајински завод за заштиту природе је и 2014. године, од 6. до 10. октобра учествовао на манифестацији „Дечија недеља“ у сарадњи са ликовном радионицом „ПУ Радосно детињство“ из Новог Сада. У току Дечије недеље природњачку поставку је посетило укупно око 2000 малишана.

- Академик Владимир Стевановић је у амфитеатру Завода, 10. новембра 2014. године одржао предавање: „Јосиф Панчић – наслеђе које не застарева“, поводом 200 година од рођења Јосифа Панчића.
- У Покрајинском заводу за заштиту природе у Новом Саду, у сарадњи са Научно-стручним друштвом за заштиту животне средине Србије “Ecologica” из Београда, 2. децембра 2014. године одржан је тематски скуп о значају примене Архуске конвенције.
- У Покрајинском заводу за заштиту природе је у 18. децембра 2014. директор IUCN Програмске канцеларије за југоисточну Европу, Борис Ерг, одржао предавање на тему: „IUCN Црвена листа“.

4. ПРОГРАМИ УСАВРШАВАЊА КАДРОВА ЗАВОДА

4.1. ОБЈАВЉЕНИ РАДОВИ. УЧЕШЋЕ НА ДОМАЋИМ И МЕЂУНАРОДНИМ СКУПОВИМА И РАДИОНИЦИМА

4.1.1. РАДОВИ

Стручни сарадници Завода су самостално и у коауторству објавили **8** научних и стручних радова. Имена запослених Завода на списку који следи представљена су подвучено:

- Dítě D., Melečková Z., Perić R., Eliáš jun P. (2013): The confirmed occurrence and current phytosociological status of *Cyperus pannonicus* in Vojvodina (Northern Serbia). Bulletin of the Natural History Museum 6: 43-54. [штампано 2014]
- Kicošev, V., Vasin, J., Kvašček, M., Bibin, M., Bošnjak, I., Đukić, D., Senji, L. (2014): The issue of determining the amount of deposited nitrogen compounds in salt-affected habitats within the national ecological network. Field and Vegetable Crops Research 51:1. Novi Sad: Institute of Field and Vegetable Research (46-54).
- Kicošev, V., Galamboš, L., Čizmić, I., Mitrović, Đ. (2014): Assessment of the capacity of the national ecological network elements for road construction and operation. Spatium 31. Belgrade: Institute of Architecture and Urban and Spatial Planning of Serbia (66-73).
- Perić R., Panjković B. (2015): *Oreopteris limbosperma* (Bellardi ex All.) J. Holub, rediscovered for the flora of Serbia. Botanica Serbica 39(1): 31-34. [штампано 2014]
- Prentović, R; Delić, J. (2014): Controversy of hunting tourism activities in protected areas, Међународни научни скуп, Департман за географију, туризам и хотелијерство, Нови Сад, Зборник у штампи
- Stojnić, N. (2014): Imperial Eagle (*Aquila heliaca*) in Serbia. Slovak Raptor Journal. 8 (1):69-70
- Stojnić, N., Lazarević, P. (2014): Ramsarsko područje Peštersko polje. Prva међународна радионица о dinarskim kraškim poljima као моčварама од државног и међународног значаја. Livno, 2013 – Knjiga sažetaka.
- Vukajlović P.N., Szabados K., Pece T.: Segíthet-e a pókfauna ismerete a védett löszvölgyek kezelési módjának megválasztásában? IX MBTK, Szeged, 2014. november 20-23, Absztraktkötet pp143

4.1.2. СКУПОВИ, РАДИОНИЦЕ И СЕМИНАРИ

4.1.2.1. МЕЂУНАРОДНИ СКУПОВИ

Учешће на међународном **семинару** „Идентификација главних угрожавајућих фактора лимнофилних врста риба у Дунавском сливу“ Верешеђхаз, Мађарска. 23-25.04.2014.

Учешће на међународном **семинару** под називом Networks & Projects „Transnational Cooperation for Sustainable Nature Conservation – Selected Balkan States on their Way to Europe“, у НП Триглав у Словенији.

Учешће на 9. **конференцији** заштите природе Мађарске у Сегедину од 21. до 23. новембра 2014. године, у коауторству постера.

4.1.2.2. НАЦИОНАЛНИ СКУПОВИ

На **конференцијама** „Учешће јавности у заштити природе“, пројекта Младих истраживача Србије, Еко центра и Центра за иновативне активности „Заинтересовани за одрживост заштићених подручја – ЗЗА“, одржаним у Београду (фебруар, децембар) и Суботици (октобар), стручни сарадници Завода учествовали су као модератори и предавачи.

Учешће на **семинару** под називом: „Очување и промовисање културног наслеђа и традиционалних знања локалног становништва у заштићеним подручјима“, у организацији Министарства пољопривреде и заштите животне средине, 15. и 16. октобра 2014. године на Тари.

Представници Завода су током јесени и зиме 2014. као чланови радне групе учествовали су на четири **радионице** на тему Ревизије Стратегије биолошке разноврсности Републике Србије.

4.2. УЧЕШЋЕ НА ПРОГРАМИМА ОБУКЕ

Један стручни сарадник прошао је Програм **обуке** у области Интегралног приступа одрживом развоју за државне службенике запослене у јавној управи и локалној самоуправи, у The Energy & Resources Institute (TERI), Њу Делхи, Индија. 31.03.-18.04.2014.

Стручни сарадници Завода учествовали су на трокомпонентном програму **обуке** у организацији Групе за спровођење CITES конвенције, Министарства пољопривреде и заштите животне средине:

- Тродневна обука о основним знањима потребним у примени CITES Конвенције: врстама које су најчешће у промету, дозволама, прегледу пошиљки и руковању опасним и отровним животињама. Предавачи из Немачке и Португалије. 16.-18.07. 2014.
- У ЗОО врту Палић организована је тродневна обука на тему збрињавања, руковања и неге живих примерака дивљих врста животиња које су најчешће предмет одузимања, заплена и збрињавања. Вршена је практична обука у раду са водоземцима и гмизавцима, птицама и сисарима. 30.07-1.08. 2014.
- Обука везана за контролу и надзор унутрашње трговине и узгоја заштићених врста. Предавачи из Мађарске и Чешке. 10. - 12. 09.2014.

У Подгорици (Црна Гора) је одржан међународни регионални **тренинг** под називом „ECRAN regional Workshop on the process of designation of

potential Natura 2000 sites", организован од стране ТАІЕХ инструмента Европске комисије. 4. – 5. 11. 2014.

Извршена је **обука** запослених (три извршиоца) за безбедно руковање моторном тестером.

У периоду од 19. до 21. 11. 2014. Фонд „Европски послови Аутономне Покрајине Војводине“ одржао је стручним сарадницима Покрајинског завода за заштиту природе детаљну **обуку** „Могућности финансирања путем ЕУ фондова“.

Завод је организовао једнодневну **стручно-едукативну екскурзију** за све запослене раднике. Екскурзија је обухватила обилазак дела СРП „Ковиљско-петроварадински рит“ и НП „Фрушка гора“, 29. децембра 2014. године.

5. ИНФОРМАЦИОНИ СИСТЕМ

Редовно одржавање Информационог система Завода (ИС) реализовано је током целе 2014. године и обухватало је низ активности над рачунарском и комуникационом опремом, комуникацијским каналима (интернет и локална рачунарска мрежа), оперативним системима, као и системском и апликативном нивоу софтвера. Нефункционалности рачунарске и комуникационе опреме отклањане су сервисирањем једноставнијих кварова – самостално, а остале уз сарадњу са сервисима. У току 2014. године, од рачунарске опреме обновљене су 2 радне станице и 2 преносна рачунара. Набављен је комуникациони уређај – свич како би пропусна моћ локалне рачунарске мреже била повећана (гигабитна).

Профилисани су нови корисници информационог система као и ажурирање мејл налога за потребе радника ангажованих на привременим и повременим пословима, као и волонтера.

Сервер (простор и софтвер) за рад са електронском поштом и интернет презентацијом (сајт) Завода је у закупу, с обзиром да у Заводу не постоје потребни капацитети. Сprovedено је редовно ажурирање електронских и групних налога Завода и отклањање проблема у раду са истима.

Постоје техничке могућности за реализацију саобраћаја високог пропусног опсега преко оптичке линије. Сама реализација инфраструктуре је условљена добављањем услуге саобраћаја високог пропусног опсега, за шта је неопходно издвојити знатна средства. У сарадњи са провајдером, услуге интернет ADSL саобраћаја промптно су отклањани проблеми и/или неправилности у раду комуникационе опреме/канала. За потребе информационог система НАТУРА 2000 подручја у Србији узето је учешће у стручном оцењивању пристиглих понуда по ИПА тендеру. На жалост, набавка није реализована те није пристигла опрема и софтвер који треба да омогуће креирање сета података за размену са другим институцијама. Наведени разлози, као и чињеница да Завод може да функционише преко постојеће АДСЛ линије, условили су да оптичка линија није реализована.

Предуслов за промене и проширења ИС Завода је континуирано праћење рада и координација, од уочавања проблема и потреба до саме реализације. Ради продуктивнијег и лакшег рада запослених, формулисани су и разрађени проблеми и реализоване измене над апликацијама и базама ИС: „Фото документација“ (омогућено да се већи број селекованих фотографија са сервера одједном пребаци на локални диск корисника система); „Општа архива“ (омогућено праћење плаћања и слања предмета странкама); „Архива решења о заштити“ – Регистар заштићених подручја (надограђен новим типом података о површини заштићеног природног добра у јавном, задружном и мешовитом облику својине, у приказима по општинама и по катастарским општинама додате колоне за приказ тип активирања и типа деактивирања, олакшана претрага добра по називу, округу и општини); „ Фактуре“ (додата табела у бази у којој се чувају подаци од ког до ког датума важи одређени темплејт за штампу рачуна, кориговано креирање извештаја контног плана); „Екомрежа“ - Регистар станишта заштићених и строго заштићених врста (промена на коду модула као и у SQL Сервер бази података, увођењем нових табела и поља - сет података везаних за катастарске парцеле, израђене су процедуре којима се

подаци увозе из ексела у SQL Сервер базу и аутоматски повезују са постојећим полигонима); "Теренска карта" (измењен је код за приказ карте, омогућен приказ векторских слојева смештених на сервер фајл систему, извоз резултата претраге у векторском и алфанумеричком облику, убрзан рад са картом и са детаил подацима, креирана је процедура која омогућава да се подаци, по избору, копирају или премештају из једне корисничке карте у другу, урађена је измена на коду за учитавање векторских карата којом се рационалније троше мрежни ресурси.). Инсталиране су нове базе и модули информационог система потребни за рад са подацима из музејских збирки: "Збирке", "Шифрарници збирки" и "Администрација збирки", и одржана је обука корисника за коришћење нових програма. Формиран је основни сет података заједнички за све будуће збирке. Реализован је увоз постојећих података из Excelsa и MS Accessa у SQL Сервер базу података и њихово ажурирање. У бази података су креиране збирке: кварталних мекушаца и петролошко-минеролошка, неогених мекушаца, рецентних сисара, кварталних сисара, херпетолошка, ентомолошка и хербарска.

Континуирано су одржаване базе података, контрола и додељивање привилегија корисницима, провера референцијалног интегритета и конзистентности базе, измена привилегија модула информационог система, измене над подацима у табелама базе, помоћ приликом коришћења система, исправљање грешака у модулима система и базама података.

Континуирано је ажурирана документација везана за заштићена подручја како у папирној (досијеи заштићених подручја) тако и у електронској форми („Архива решења“). Тиме су и саме студије заштите систематизоване и архивиране у електронском облику.

Библиотечки фонд Завода броји 3961 књигу и око 500 наслова периодике. Обрађена је и заведена 191 монографска публикација. Инсталиране су база и апликација за библиотечко пословање, урађена је конверзија и учитавање постојећих података и успешно је завршена обука књижњичара/документаристе.

Реализован је нов сајт (www.pzzp.rs) којом је побољшан визуелни идентитет интернет презентације Завода а функционалност проширена могућношћу прегледа сета просторних података на простору АПВ: заштићена подручја, подручја у поступку заштите, подручја планирана за заштиту, међународни и регионални еколошки коридори, станишта строго заштићених врста, промене на постојећем у току 2014. године.

Апликације за рачуноводствене/књиговодствене послове су ажуриране како према законским условима тако и према исказаним потребама Завода.

Спроведена је континуирана заштита дигиталних података Завода у смислу антивирусне заштите, доградње, унапређења и корекција ОС. Резервне копије база података са сервера се креирају организовано и налазе на спољном носачу информација.

У области подршке теренском, презентацијском и промотивном раду Завода урађено је континуирано одржавање теренске (фотоапарати, ГПС уређаји), презентацијске опреме у функционалном и оперативном стању. Прикупљане су и систематизоване фотографије и координате.

На основу сагледаних потреба и процењених могућности набављене су лиценце за: ArcGIS for Desktop Basic Single Use 10.2.2 софтверски пакет, антивирусни софтвер и Office Home&Business 2013.

6. ПРАВНИ ПОСЛОВИ

Сектор за правне, финансијске и опште послове извршавао је задатке из своје надлежности, а који проистичу, пре свих, из одредаба Закона о заштити природе („Сл. гласник РС“, бр. 36/09, 88/2010 и 91/2010), Покрајинске скупштинске одлуке о оснивању Покрајинског завода за заштиту природе („Сл. лист АПВ“, бр.2/2010), Статута Покрајинског завода за заштиту природе на који је Влада АП Војводине дала сагласност Решењем бр.023-00035/2010 од 28.04.2010. Правилника о раду (бр. 04-2046/2 од 06.12.2013), Правилника о организацији и систематизацији радних места у Заводу (04-2197/2 од 27.12.2013. и 02-1742/2 од 25.09.2014.) и Програма заштите природних добара за 2014. годину.

На обим и врсту послова који су обављени у 2014. години битно је утицала и чињеница да је Завод установа и индиректни корисник буџета АП Војводине, те да се на његов рад и пословање односе одредбе закона који регулишу његов статус.

Сагласно овлашћењима из члана 102. Закона о заштити природе, пружана је стручна помоћ управљачима заштићених природних добара, органима локалне самоуправе, удружењима грађана, групама грађана и појединцима у вези са применом одредаба Закона о заштити природе.

Узето је учешће у решавању питања примене Закона, приликом израде решења којима су утврђивани услови заштите природе у поступку израде пројектно планске, урбанистичке и друге документације, као и приликом доношења одговарајућих аката у поступку легализације објеката на простору заштићених природних добара,

У поступку извршавања обавеза Завода, сачињено је више уговора у вези са радним односима, уговора о набавци добара и услуга након спроведеног поступка јавних набавки.

У току 2014. године донет је нови Правилник о организацији и систематизацији радних места у Покрајинском заводу за заштиту природе због наступајућих измена у радном законодавству, Правилник о висини и начину остваривања права на накнаду за превоз запослених, Правилник о коришћењу службених мобилних телефона и/или сим картица, Правилник о начину обављања послова јавне набавке у Покрајинском заводу за заштиту природе, вршене су измене и допуне Правилника о раду.

У току је израда новог Правилника о раду Покрајинског завода за заштиту природе.

Решавајући о персоналним питањима решавано је о појединачним правима запослених везаних за право на годишњи одмор, плаћено одсуство, прелазак у више звање, солидарну помоћ, службени пут у иностранство, праву на стручно усавршавање и полагање стручних испита (службеници јавних набавки), издавање потврда о статусу запослених ради остваривања одређених права, пријаве и одјаве запослених, односно оних којима је престао радни однос.

У поступку јавних набавки израђиване су одлуке о покретању поступка јавних набавки, изради решења о именовању комисија за спровођење поступка јавних набавки, учествовање у раду самих комисија у складу са одредбама Закона о јавним набавкама, све до израде уговора .

Одржано је 11 седница Управног одбора Покрајинског завода за заштиту природе. За сваку седницу је прављен је сазив са дневним редом и предлогом аката који су упућивани на усвајање, а након седнице израђивани су записници који се односе на ток седнице.

У оквиру овог Сектора обављају се послови вођења регистра заштићених подручја на простору АП Војводине, дају се, на захтев странака, подаци о њима, обављају се библиотечки послови и воде посебни досијеи за заштићена природна добра.

Учешће у изради законских и подзаконских аката

Узето је учешће у изради Закона о националним парковима, којим се уређује заштита у складу са Законом о заштити природе. Дати су предлози и сугестије на Предлог Закона.

Учешће у изради Нацрта закона о заштити и одрживом коришћењу рибљег фонда реализовано је кроз давање коментара, примедби и сугестија у писаној форми Министарству природних ресурса, рударства и просторног планирања.

Учешће у изради предлога акта о заштити ПП „Русанда“.

7. ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈ

Послови финансија, рачуноводства и јавних набавки одвијају се у оквиру Одсека за финансијско-рачуноводствене послове. Финансијски аспект пословања Завода се одвија преко три подрачуна (за буџетска и сопствена средства и подрачун за средства остварена на име рефундација накнада боловања преко 30 дана) и девизног рачуна отвореног при Народној банци Србије.

Финансијски аспект пословања Завода регулисан је између осталог: Законом о буџетском систему, Уредбом о буџетском рачуноводству, Правилником о стандардном класификационом оквиру и стандардном контном плану за буџетске кориснике, Законом о буџету Републике Србије и Покрајинском скупштинском одлуком о буџету АП Војводине, Правилником о извршењу буџета Републике Србије, Законом о платама у државним органима и јавним службама, Покрајинском уредбом о платама, накнади трошкова, отпремнини и другим примањима постављених и запослених лица у органима Аутономне Покрајине Војводине, Законом о порезу на доходак грађана, Законом о девизном пословању, Законом о јавним набавкама, Закону о ПДВ-у, као и бројним правилницима, уредбама, одлукама, упутствима и мишљењима.

Финансијско – рачуноводствене послове током 2014. године су обележиле значајне промене законодавног оквира, посебно у области плата и накнада запослених. Најзначајније промене су увођење обавезе у периоду од 01. јануара 2014. године обрачунавања и плаћања умањења нето прихода сходно Закону о умањењу нето прихода, који је важио до 30.11.2014. године. Од 01. децембра 2014. године ступио је на снагу Закон о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава. Претходно наведени закони у области плата запослених увели су и нове обавезујуће извештаје у погледу плата запослених, при чему су већ уведене обавезе месечног односно тромесечног извештавања о платама запослених, као и исплаћеним накнадама и др. примањима (извештавања Регистру запослених при Министарству финансија и Покрајинској влади, Републичком заводу за статистику) и даље остала на снази. Исто тако, на снази је остала и обавеза извештавања Управи за трезор у погледу рокова плаћања обавеза према осталим привредним субјектима (осим јавног сектора) (Рино пројекат).

Оствариван је редован контакт са сродним државним органима и институцијама, међу којима су Покрајински секретаријат за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине, Покрајински секретаријат за финансије, Пореска управа, Управа за трезор, Фонд за ПИО и Народна банка Србије. Поред тога, контактирано је и са корисницима услуга Завода, сачињавајући, издавајући и контролишући обавезујућу рачуноводствену документацију.

Током пословне/фискалне 2014. године је састављен Финансијски план Завода за 2014. годину, као и његове Измене и допуне током октобра 2014. године у складу са Покрајинском скупштинском одлуком о ребалансу буџета АП Војводине за 2014. годину, Такође, у сарадњи са Покрајинским секретаријатом за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине, састављене су измене апропријација Финансијског плана Завода у новембру

и децембру 2014. године, предлог Програмског буџета и Финансијског плана Покрајинског завода за заштиту природе за 2015.годину, као и План набавки Покрајинског завода за заштиту природе за 2014.годину.

Рад Покрајинског завода за заштиту природе се финансира из средстава четири извора финансирања којима располаже:

средства из текуће године

- буџетска;
- сопствена - услови и улазнице;
- средства остварена по основу рефундација од РФЗО на име накнада за боловање преко 30 дана;

пренета средства из претходних година:

- сопствена - услови и улазнице;
- средства остварена по основу рефундација од РФЗО на име накнада за боловање преко 30 дана;

Током јануара 2014. након извршеног инвентара са стањем на дан 31.12.2013. поднет је Управном и Надзорном одбору Извештај о извршеном инвентару који је и усвојен током јануара 2014. године. Састављен је и усвојен Завршни рачун за 2013. годину.

Током 2014. године састављени су и поднети:

- Порески биланс и Пореска пријава за 2013.годину за порез на имовину (Пореској управи);
- Пореска пријава за порез на добит за 2013.годину (Пореској управи);
- Појединачна пореска пријава о обрачунатом и плаћеном порезу и доприносима за обавезно социјално осигурање по одбитку на терет примаоца прихода за 2013. годину за све запослене;
- М4-К образац за 2013. годину за све запослене;
- МУН обрасце по основу уговора.

Током године састављена су и поднешена четири тромесечна периодична извештаја преко надлежног Секретаријата, Покрајинском секретаријату за финансије.

На тромесечном нивоу сачињени су и поднети надлежним Покрајинским секретаријатима и Извештаји о донацијама, задуживању, издатим меницама, донацијама, инвестираним средствима у вези са поплавним подручјима, као и извештаји Републичком заводу за статистику.

Састављана су и поднета требовања средстава за квартал Покрајинском секретаријату за финансије.

На тромесечном нивоу састављани су и поднети квартални извештаји о јавним набавкама, као и Извештај о извршењу плана набавки за 2013. годину Управи за јавне набавке РС.

На месечном нивоу подношени су извештаји о зарадама и требовања за средства сходно кварталној квоти, Покрајинском секретаријату за финансије.

На тромесечном нивоу обрачуван је ПДВ и подношене су пореске пријаве о обрачунатом ПДВ-у сходно динамици за обвезнике који обрачун и плаћање ПДВ-а врше на тромесечном нивоу.

У оквиру пословања је праћен утрошак средстава као и њихово наменско трошење у складу са усвојеним финансијским планом и планом набавки.

Током 2014. године извршено је и сравњење свих пореских картица Покрајинског завода за заштиту природе које се воде при Пореској управи, за период 01.04.2010. – 30.06.2014. године.

Табела. 5. Укупно планирана средства по изворима финансирања у 2014.години

I ПРИХОДИ	РСД
01 00 Приходи из буџета	74.159.855,33
04 00 Сопствени приходи - приходи од продаје добара и услуга (конто 7421)	12.037.394,00
13 06 Нераспоређен вишак прихода из ранијих година – Пренета неутрошена средства	1.734.989,89
УКУПНО	87.932.239,22

Табела 6. Преглед извршених активности и утрошених средстава за реализацију Програма заштите Покрајинског завода за заштиту природе у 2014.години

Општи послови рада	Утрошена средства(РСД)
Остале дотације и трансфери	1.153.210,92
Приходи из буџета	1.153.210,92
Заштита животне средине	
Плате, додаци и накнаде запослених (зараде)	42.224.186,77
Приходи из буџета	42.224.186,77
Социјални доприноси на терет послодавца – допринос за пензијско и инвалидско осигурање, за здравствено осигурање, за незапосленост	7.554.397,95
Приходи из буџета	7.554.397,95
Накнаде у натури – превоз запослених (маркице), поклони за децу запослених, остале накнаде у натури	361.815,50
Приходи из буџета	361.815,50
Сопствени приходи	
Нераспоређен вишак прихода из ранијих година	
Социјална давања запосленима – породилско боловање, боловање преко 30 дана, отпремнине и помоћи, помоћ у лечењу	242.808,08
Приходи из буџета	77.650,00
Сопствени приходи	122.454,99
Нераспоређен вишак прихода из ранијих	42.703,09
Накнаде трошкова за запослене – трошкови доласка на посао и одласка и са посла (исплата у готовини)	1.730.478,22

Општи послови рада	Утрошена средства(РСД)
Приходи из буџета	1.730.478,22
Награде запосленима и остали посебни расходи	95.489,01
Приходи из буџета	95.489,01
Стални трошкови - трошкови платног промета и банкарских услуга; енергетске услуге; комуналне услуге; изношење смећа; водовод и канализација; дератизација; услуга чишћења пословног простора; обезбеђење објекта и остале комуналне услуге; услуге комуникација; трошкови осигурања; остали трошкови	8.910.049,29
Приходи из буџета	8.897.101,64
Сопствени приходи	12.947,65
Трошкови путовања - Трошкови службених путовања у земљи (дневнице за службена путовања, трошкови превоза на службеном путу, трошкови смештаја, трошкови исхране на службеном путу и др.). Укупна средства за трошкове путовања планирана су у складу са Програмом заштите природних добара: валоризација природних вредности нових подручја, ревизија постојећих заштићених подручја; мониторинг строго заштићених и заштићених врста дивље флоре и фауне, рад на међународним и домаћим пројектима, стручни надзор, односи са локалном заједницом, помоћ управљачима, контрола сакупљања дивље флоре и фауне, рад на доношењу законских аката, учешће у домаћим скуповима, конференцијама и конгресима и другим трошковима путовања везаним за реализацију Програма за 2014. Трошкови службених путовања у иностранство - дневнице, трошкови превоза и други трошкови путовања у иностранство у циљу реализације планираних пројекта, учешћа у међународним скуповима, конференцијама и конгресима и другим активностима који су везани за реализацију Програма за 2014.	2.735.771,51
Приходи из буџета	1.554.737,87
Сопствени приходи	1.181.033,64
Услуге по уговору - Административне услуге (услуге превођења, секретарске услуге и остале административне услуге); Компјутерске услуге (одржавања софтвера и хардвера, интернет презентације Завода, рад на регистру заштићених природних добара, рачунарске услуге и друге компјутерске услуге); Услуге образовања и усавршавања запослених (котизације и едукације за запослене, чланарине и за остале издатке); Услуге информисања (трошкови штампе и припреме за штампу различитих материјала, објављивање обавезних огласа у складу са Законом о јавним набавкама, за услуге информисања јавности и друге услуге); Стручне услуге (накнада члановима Управног и Надзорног одбора, трошкови адвокатских услуга, стручне услуге спољних сарадника, услуге финансијских саветника, остале стручне услуге и други трошкови); Услуге за домаћинство и угоститељство (услуге хемијског чишћења, угоститељске услуге и друге услуге); Репрезентација; Остале опште услуге	7.486.000,16
Приходи из буџета	4.361.090,38
Сопствени приходи	2.824.909,78
Нераспоређен вишак прихода из ранијих година	300.000,00

Општи послови рада	Утрошена средства(РСД)
Специјализоване услуге - Услуге културе, образовања и спорта; Медицинске услуге (обавезни медицински прегледи, медицинске услуге по уговору, лабораторијске услуге и др.): Услуге очувања животне средине, геодетске услуге; Остале специјализоване услуге	223.958,04
Приходи из буџета	125.600,00
Сопствени приходи	98.358,04
Текуће поправке и одржавање - Текуће поправке и одржавање зграде и објеката, опреме (теренских возила, намештаја, рачунарске опреме, опреме за комуникацију, електронске и фотографске опреме, биротехничке опреме, уградне опреме и друге поправке и одржавање административне опреме и друге опреме и средстава)	1.514.599,79
Приходи из буџета	1.314.784,69
Сопствени приходи	199.815,10
Материјал - Административни материјал (набавка канцеларијског материјала, заштитне обуће и одеће, службене одеће, намештаја, ХТЗ опреме и другог административног материјала); Материјал за образовање и усавршавање запослених (плаћање стручне литературе за редовне потребе запослених и за усавршавање запослених и других материјала за потребе запослених); Материјал за саобраћај (куповина горива и мазива за возила за извршавање теренских послова); Медицински и лабораторијски материјал (лабораторијска обрада сакупљеног материјала са терена); Материјал за одржавање хигијене и угоститељство (хемијска средства за чишћење, инвентар за одржавање хигијене и остали материјал за одржавање хигијене, материјал за угоститељство); Материјал за посебне намене (потрошни материјал, резервни делови, алат и инвентар).	5.111.522,94
Приходи из буџета	3.622.383,67
Сопствени приходи	1.475.746,65
Нераспоређен вишак прихода из ранијих година	13.392,62
Порези, обавезне таксе и казне и пенали	116.345,65
Приходи из буџета	109.895,65
Сопствени приходи	6.450,00
Машине и опрема - набавка теренског возила; нове административне, рачунарске, електронске и остале административне опреме; медицинске и лабораторијске опреме	591.915,92
Приходи из буџета	500.000,00
Сопствени приходи	91.915,92
Нематеријална имовина - компјутерски и остали специјализовани софтвер и лиценце за софтвер	477.033,06
Приходи из буџета	477.033,06

У пословној 2014. години је сачињен и предлог Плана јавних набавки као и његове измене и допуне усвојене од стране Управног одбора Завода.

У оквиру послова јавних набавки, у периоду 01.01.2014 – 31.12.2014. године спроведени су поступци: јавних набавки мале вредности добара,

услуга као и набавке услуга, добара и радова на које се закон не примењује. Поступци су спроведени сходно опредељеним вредностима у Плану набавки, у складу са расположивим средствима из Финансијског плана Покрајинског завода за заштиту природе за 2014. годину.

У наведеним набавкама у 2014. години је утрошено **16.999,558,00** динара без ПДВ –а односно, **20.677.086,00** динара ПДВ-ом.

Табела 7. Списак спроведених поступака јавних набавки у 2014.години

Предмет спроведених поступака јавне набавке мале вредности		Износ (РСД) са ПДВ-ом
	Добра	
1	Канцеларијски материјал-тонери	188.868,00
2	Гориво за службена возила	1.617.370,00
3	Канцеларијски материјал	1.396.769,00
4	канцеларијски Материјал-тонери	152.388,00
	Услуге	
5	Обезбеђење објекта	1.650.384,00
6	Услуге одржавања робно-финансијске апликације	288.000,00
7	Услуге одржавања информационог система	1.199.500,00
8	Услуге штампања	349.415,00
	Укупно спроведени поступци јавне набавке мале вредности 2014	6.842.695,00

Република Србија
Аутономна Покрајина Војводина
**Покрајински секретаријат за урбанизам,
градитељство и заштиту животне средине**

Булевар Михајла Пупина 16, 21000 Нови Сад
Т: +381 21 487 47 19 Ф: +381 21 456 238
ekourb@vojvodina.gov.rs | www.ekourb.vojvodina.gov.rs

БРОЈ: 130-службено-400/2015

ДАТУМ: 02.07. 2015. године

Република Србија
Аутономна Покрајина Војводина
Покрајински завод за заштиту природе

Број

02-49/9

Датум

03.07.2015.

ПОКРАЈИНСКИ ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ
Радничка бр. 20 а
21000 НОВИ САД

ПРЕДМЕТ: Мишљење на Извештај о спровођењу Програма заштите природних добара за 2014. годину

Покрајински секретаријат за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине размотрио је Извештај о спровођењу Програма заштите природних добара за 2014. годину који је заведен у Покрајинском заводу за заштиту природе под бројем:02-49/7 од 22.01.2015. године и на исти **нема примедби.**

ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАР

др. Слободан Пузовић

